

ÁRA 1500 KORONA

VASÁRNAP

**POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42-49, 198-04.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP**

Előfizetési árak: Egész évre 62.000 K
Félévre 31.000 K, Negyedévre 16.000 K
Egyes szám ára 1.500 K

Budapest, 1925.

VI. évfolyam, 46. szám.

Vasárnap, november 15.

A Széchenyi-ünnep.

Azok a tömegek, melyek az elmúlt vasárnapon az ország minden részéből Budapestre zárandokoltak, hogy a legnagyobb magyar emlékezetének oltárán áldozatot mutassanak be, nemcsak azt bizonyították, hogy ennek a csonka országnak vezérlő csillaga az alkotó nemzeti munka nagy apostolának, Széchenyi Istvánnak szelleme, de hitet tettek amellett is, hogy minden más új csillag csak muló meteorja a magyar égnek: kigyul, lobbót vet és lebukik a semmiség végtelenségébe. Ezt hirdette a magyar falu népének sok-

ezernyi tömege és ennek a méltóságteljesen felvonult seregnek néma tüntetése talán alkalmas lesz arra is, hogy gondolkodóba ejtse mindazokat, akik tömegek nevében, tömegek jogaira hivatkozva követelnek szavaiknak súlyt, eszméiknek tiszteletet, akaratuknak érvényesülést. Talán észre fogják venni, hogy igenis vannak tömegek, ezeknek a tömegeknek van akaratja, vannak jogaik és ami a legfontosabb, van elegendő, bár nem fitogtatott, de annál komolyabban mérlegelendő ereje.

A nemzetgyűlés küldöttsége a Széchenyi-ünnepélyen.

Balról jobbra: Perlaky György, Erdélyi Aladár, Örfly Imre, Scitovszky Béla, a nemzetgyűlés elnöke, Rácz János, Zsitvay Tibor, a nemzetgyűlés alelnöke, Pekár Gyula, Karaffiath Jenő, a nemzetgyűlés háznagya, Erődi-Harrach Tihamér, Rubinek István.

De másoknak is, a nagy Széchenyi igaz híveinek is szól ez a néma tüntetés. Folytatni kell a falu megszervezésének megkezdett munkáját. Folytatni kell Széchenyi István szellemében. Abban a szellemben, amelyet korának maradisága forradalmi kiáltott ki, forradalmi szellemű kortársai maradinak gúnyoltak és amelynek a történelem szolgáltatta a legfényesebb igazságot, száz esztendő múlva pedig egész meggyőfőrt nemzetének jobbja meghajtották előtte a mélyseges háta és kegyelet lobogóját.

A felvonulás.

Széchenyi István gróf fellépésének szüzenztendő fordulója alkalmából rendezett nagyszabású ünnepséget hálaadó istentiszteletek nyitották meg. Reggel 9 órakor a Szent István-bazilikában *Csernoch* János hercegprímás mondott szentmisét. Ezzel egyidejűleg *Ravasz* László református püspök a Calvin-téri református templomban, *Raffay* Sándor evangélikus püspök a Deák-téri evangélikus templomban, *Józan* Miklós unitárius püspök helynök pedig a Kohári-utcai unitárius templomban tartottak istentiszteleteket. A Calvin-téri templomban tartott istentiszteleten résztvett *Horthy* Miklós kormányzó is. Az istentiszteletek végeztével megindult az emberáradat az Országház-térre, az ünnepség első állomására.

A menetek élén díszruhás lovasrendőrök haladtak, a vidéki küldöttségek zenekara pedig a felvonulás alatt magyar dalokat játszottak. Megkapó látványt nyújtottak a nemzeti viselésben felvonuló falusi csoportok. A vidékiek nagy része a Hunga-szövetkezeteket vagy a Faluszövetség vidéki szervezeteit képviselte. A Hunga-szövetkezetek képviselőiben *hatezren jöttek fel*, kalapjuk mellett aranyozott bznakalással. A «Faluszövetség» felirású nemzetiszínű tábla után a Faluszövetség vezetősége: *Bodó* János nemzetgyűlési képviselő, a szövetség ügyvezető igazgatója, *Bajtai* Mihály gazdasági főtanácsos és *Balogh* Gyula igazgatók vezetésével vonult fel a falu népe. Elöl haladt a szövetség *kiskunlachzai* fiókjának ötszáz tagja. A *pozáni* járás községeinek küldöttsége képezte a második csoportot. *Lőrinci* nőgrádmegyei község érdekes népviseletű leányaival, menyecskéivel keltett feltűnést. *Fejér* vármegye községeiből hatszázan jöttek el. *Szigetszentmiklós*, *Gödöllő*, *Rácalmás*, *Tiszanagyfalu*, *Kazár*, *Vizslás*, *Szód*, *Aszód* és környéke, *Dömsöd*, *Aporka*, *Cinkota*, *Csömör*, *Dunaharaszti*, *Fót*, *Domony*, *Tárnok*, *Ceglédbercel*, *Dunapentele*, *Kocsér*, *Köröstarcsa*, *Pécel*, *Torbágy*, *Törökbalint*, *Üllő* stb. községek küldöttségeisorakoztak egymásután, valamennyien a Faluszövetség zászlaja alatt. *Háromszáz községből nyolcezer ember jött fel a szövetség hívére.*

Az Országház-térre torkoló utak egyre ontották a tömeget. Mintegy hatvan ezer főre tehető ünnepi tömeg helyezkedett el az Országház fölépcsőjével szemben, amelynek terraszára helyezték el a szónoki emelvényt. Az emelvény körül foglaltak helyet a kormány képviselőiben *Vass* József népjóléti miniszter, a Széchenyi-nemzettség képviselőiben *Széchenyi* Viktor és *Sándor* grófok, a nemzetgyűlés tagjai, közelítünk előkelőségei és katonatiszti küldöttségek. A lépcső körül sorakoztak fel a törvényhatóságok képviselői.

Az Országház-téri ünnep.

Pontban 10 órakor a Dunán cirkáló őrhajóról huszonegy ágyulövés jelezte az ünnepség kezdetét. Erre a Magyar Dalos-szövetség elénekelte a Himnuszt, ezután pedig *Schandl* Károly földművelésügyi államtitkár, a Széchenyi-ünnep országos bizottságának elnöke mondotta el ünnepi beszédét.

— Egy nemzet fájdalomt és örömet hoztátok el ide — mondotta többek közt. — Sajog a fájdalom ennek a népnek, mert kálváriás útja a Golgotán végződött. De elhozátok a nemzet új örömet is, hogy megtalálja az utat, mely a föltámadáshoz vezet. Száz év óta kétszer kellett utólrni a nemzetet katasztrófális megrázkodtatásnak, hogy szenvedései közepette fölfedezze vezérlő csillagát: *Széchenyi*.

— A parlament törvénybe iktatta Széchenyi érdemeit, most

a nemzeten a sor, hogy a törvény szelleme átmenjen az életbe, utat törjön a palotákba és tanyákba. Legyen a mai nap határkö, mely pontot tesz a pártviszályok után s a magyar egység kezdete, melyben becsülettel és munkával, hittel és értelemmel fogunk az ország újjáépítéséhez. A szavak ideje elmúlt s a tettek embereire van szükség. A sáreps kritika helyett, mely mérgez, de nem segít, azok után menjünk, akik dolgoznak és teremtenek. A kubikos, aki a talicskát tolja; a szántóvető, aki törődik a barázdában; a kovács, aki a vasat kalapálja, sokkal nagyobb fia a hazának, mint a közélet nem kapott férfia, aki a hordón szerezte hírnevét, de alkotni nem tudott.

— Ezt az ünnepet azok az intézmények rendezték, melyeknek életre hívása Széchenyi nevéhez fűződik s amelyek Széchenyi eszméit akarják terjeszteni. Abban a szent meggyőződésben üdvözlöm a fölvonult sereget, hogy mindazok, akik itt vannak s akik küldték, Széchenyi elévülhetetlen programjának követői lesznek, Széchenyi kultuszát átviszik az elmébe és cselekedetekbe. *Széchenyi az egész magyar nemzet, a jelene, a jövője. Programja századoké, amelyekben — ha követjük — nagyra lesz hívva ez a maroknyi nép!*

Schandl Károly beszédét dörgő éljenzés fogadta. Utána az I. honvéd gyalogezred zenekara a Hunyadi-nyitányt adta elő, majd az egyetemi ifjúság nevében *Oláh* Béla mondott nagyszabású beszédet, melyben fogadalmat tett arra, hogy az ifjúság követni fogja Széchenyt. Az ünnepségnek ez a része a Rákóczi-induló hangjai mellett ért véget, majd az ünnepelő óriási tömege zárt sorokban indult el a Ferenc József-térre, Széchenyi István szobra elé.

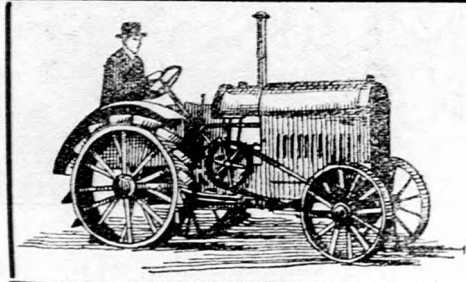
Széchenyi szobra előtt.

A szoborral szemben címerekkel, zászlókkal ékesített díszsátor állt a kormányzó részére. A díszsátor előtt a kormány tagjai, díszmagyaros diplomaták, képviselők, államférfiak, közéleti nagyságok sorakoztak. Egymásután érkeztek *József* királyi herceg és *Auguszt*a királyi hercegasszony, majd *Albrecht* királyi herceg, *Izabella* királyi hercegasszony, *József* Ferenc királyi herceg nejevel, *Anna* királyi hercegnővel. Itt vannak a Széchenyi-család összes tagjai *Széchenyi* Aladár gróffal az élükön. Az érkező előkelőségeket *Schandl* Károly államtitkár fogadta a rendezőbizottság élén. Pontban tíz órakor kúrtharság jelezte a Lánchíd feől a kormányzó érkezését. *Horthy* Miklós kormányzó és neje elfoglalták helyüket a díszsátor első sorában, mire az Akadémia felől feltörték a Magyar Dalos-szövetség tagjainak ajkán a nemzeti Hisegy magasztos hangjai. Ezután az ifjúság nevében *Snassel* Ferenc, az Országos Széchenyi-Szövetség elnöke mondott ünnepi beszédet és megismételte az ifjúság lelkes fogadalmát.

Most *Pekár* Gyula volt miniszter, nemzetgyűlési képviselő tartotta meg mélyseges hatású beszédét. Szavát a következőképpen fejezte be:

— Ünneplök ti! ujjongva tárjátok ki kebleteket: az a nagy szellem, a magyar Génius legigazibb szelleme hadd lopózzék be szívetekbe, hadd legyen urra, vezérévé minden egyes magyar léleknek. És ha majd az egész magyar nemzet ekként a Széchenyi munkás hadseregévé lesz, akkor minden balsors dacára is testet ölt az ige: *lesz még ország a Széchenyi országa, lesz még dicső nagy Magyarország!*

Ezután *Bakó* László a Nemzeti Színház tagja lépett az emelvényre és elszavalt a *Arany János Széchenyi emlékezete* című megragadó ódáját. Végül *Sipőcz* Jenő polgármester a főváros nevében mondott ünnepi beszédet, majd újra megszólaltak a dunai őrhajó ágyúai, amelyek mindaddig dörögtek, amíg a koszorúkat egyenkint a Széchenyi-szobor talapzatára helyezték. Elsőnek *Horthy* Miklós kormányzó helyezte el a koszorúját, utána *József* és *Albrecht* királyi hercegek, majd *Bethlen* István gróf miniszterelnök a kormány nevében, *Scitovszky* Béla a nemzetgyűlés, *Mayer* János miniszter a földművelésügyi minisztérium, *Ripka* Ferenc főpolgármester a főváros nevében helyezték el a koszorúikat. Ezután a törvényhatóságok, a gazdatársadalmi intézmények, társadalmi egyesületek, a Széchenyi-szövetségek képviselői koszorúzták meg a legnagyobb magyar szobrát. A Hunga-szövetkezetek nevében *Meskö* Pál

Mc CORMICK TRACTOR

raktárról
azonnal
szállítható

International Harvester Company Mc Cormick & Deering, Chicago

VEZÉRKÉPVISELET

DÉNES B.

Részvénytársaság, Gőz- és Motorekeosztály Budapest, V., Váci-út 98.

Lévélcím: Budapest 56. Fiókbérlő. — Sfrgönycím: «Débert Budapest.»
Telefon: 139—15 és 70—43. — Alapítva 1883.

gazdasági főtanácsos, ügyvezető igazgató a következő szavak kíséretében tette le a koszorút:

— A Hangya szövetségek földművelői azért hullatják verejtéküket, de ha kell, vérüket is a szent hantokra, hogy a legnagyobb magyar eszméinek diadalát mielőbb megünneplhesse a négyfelé szakitott s hazája romjai felett kesergő magyar nép.

A Faluszövetség koszorúját Bodó János nemzetgyűlési képviselő, a szövetség ügyvezető alelnöke, helyezte el a következő szavakkal: A Faluszövetség a falu népe lelkes harcosának hazafias kegyelettel.

A lélekemelő nagy nemzeti ünnepnek befejezéseként a zenekar a Szózatot játszotta el, utána pedig a hatalmas tömeg rendezett sorokban eltávozott az ünnepség színhelyéről, lelkében mélységes áhitattal.

Délután a Városi Színház, este a Nemzeti Színház díszelőadással ünnepelte meg a legnagyobb magyar emlékét.

Nem szűnik meg december 7-én a földreform végrehajtása.

A földigénylők között újabban azzal izgatnak lelkiismeretlen emberek, hogy az Országos Földbirtokrendező Bíróság december hó 7-én megszűnteti működését és így mindazok az igényjogosultak, akik eddig nem jutottak földhöz, elesnek jogaiktól, azaz igényük nem nyer kielégítést. Ezzel szemben a valóságnak megfelelő helyzet a következő:

A földbirtokreform törvénye szerint 1925. évi december hó 7-ig a megváltási eljárást kell folyamatba tenni. Erre nézve pedig teljesen elegendő, ha a kérvények december hó 7-ig beérkeznek az Országos Földbirtokrendező Bírósághoz. Illetékes tényezők kijelentése szerint már eddig is megindult a megváltási eljárás mindazokban a községekben, ahol megváltásra alkalmas terület rendelkezésre áll, illetőleg ahol a földreform egyáltalán tekintetbe jöhet. A földművelésügyi minisztérium az Országos Földbirtokrendező Bírósággal karöltve amúgy is átvizsgálhatja valamennyi község ügyét és ott, ahol a földreform végrehajtása még lehetséges, de az eljárás eddig még nem indult meg, sürgősen megindítják az eljárást.

A földreformtörvényei kapcsolatos novella 11-ik szakasza határozottan kimondja, hogy mindazokon a helyeken, ahol a megváltást már kimondották, vagy az eljárást meg-

Schandl Károly dr. államtitkár beszél a Széchenyi-ünnepélyen.

indították, esetleg szükséges póteljárást, vagy pótigénylést 1925. évi december hó 7-ike után is lehet, sőt kell jogánatosítani. Senkit sem érhet tehát veszély, mert a törvényben biztosítva van annak a lehetősége, hogy december 7-ike után is folytatható legyen a jogos igények kielégítése. Semmi szükség sincs tehát arra, hogy a törvény hatályát kiterjesszék.

A földművelésügyi minisztérium ezek szerint megtette a kötelességét és nem vádolható meg azzal, hogy a földbirtokreformot előbb akarja lezártni, mielőtt még a törvény végrehajtása befejezést nyert volna, illetőleg mielőtt mindenki, aki arra jogosult, földjét meg nem kapja.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

A Nemzetgyűlés.

A nemzetgyűlés az elmúlt héten letárgyalta és elfogadta a pengőérték megállapításáról szóló javaslatot. A vita végzetével Bud János pénzügyminiszter azt a nagyfontosságú kijelentést tette, hogy a pengő teljes aranyfedezetű pénzegység lesz és a valutarendezés egész gazdasági életünkben nagy mértékben előre fogja vinni a konszolidációt.

Széchenyi István gróf fellépésének százszentendős évfordulóját megünneplelte a nemzetgyűlés is. Emlékét törvénybe iktatták, hogy tettei, eszméi, igazságai és soha el nem hervadó érdemei iránt így rójják le a nemzet háláját. A törvényjavaslat tárgyalása során Bethlen István gróf miniszterelnök hatalmas beszédben méltatta Széchenyi István munkásságát. Megállapította, hogy Széchenyi mindörökké utat mutatott minden magyarnak a politikai életben. A nemzetnek azért kellett átélnie az elmúlt évek megrázkódtatásait, mert eltevesztette és nem figyelt Széchenyi tanítására.

A Széchenyi emlékét megőrkítő törvényjavaslat letárgyalása után a Magyar Tudományos Akadémia érdemeit iktatták törvénybe s megszavazták az Akadémia állami támogatásáról szóló törvényjavaslatot.

Az elmúlt héten megkezdették nyolcórás üléseken az

A Hangya és az Országos Mezőgazdasági Kamara képviselői a Széchenyi-ünnepélyen.

Balról jobbra: Staub Elemér, a Kamara alelnöke, Koós Mihály, a Kamara igazgatója, Marschall Ferenc dr. nemzetgyűlési képviselő, a Kamara h. igazgatója, Balogh Elemér, a Hangya igazgatója, Balogh Elemérné, Dömötör László és Meskó Pál, a Hangya igazgatói.

1925—26. évi költségvetési javaslat tárgyalását. Temesváry Imre előadó a javaslat ismertetése alkalmával hangsúlyozta, hogy az államháztartás helyzete kitűnően simul az újjáépítő programhoz. A kormány méltányolva az adófizetők helyzetét, *leszállította a forgalmi adót és a házhazsonrészesedést.* A költségvetésben 276 millió aranykorona *jelesleg* mutatkozik. Az egész költségvetés azt igazolja, hogy *Magyarország a realpolitika útján halad.*

A költségvetési vita eddigi folyamán csupán kisebbségi képviselők szólaltak fel.

Az egyik ülésen szöbakerült az a, a parlamenti életben szokatlan, durva hangú hírlapi támadás, melyben *Lendvai István* fajvédő képviselő *Scitovszky* Bélát, a nemzetgyűlés elnökét részesítette azért, mert az elnök a parlament folyosóján felállított hősök emléktábláján a *rémuralom szót forradalomra* javíttatta ki. A támadást *nemcsak a kiscigdapárt, hanem a kisebbség tagjai is erőlesen visszautasították.* Scitovszky Béla hálás köszönetét fejezte ki a nemzetgyűlés osztatlan bizalmáért.

A Kiscigdapárt értekezlete.

A Kiscigdapárt szokásos heti értekezletén *Csongedy Gyula* a valorizáció kérdésért tette szavá és arra kérte a kormányt, hogy a *nyomorgó kiscigisztenciákkal szemben* — még a valorizáció kérdésében rejlő nagy nehézségek közepette is — *kivételés elbánást gyakoroljon.* *Széchényi Viktor* gróf a *községi utak portalanítását* kívánta, mire *Walkó Lajos* kereskedelmiügyi miniszter megjegyezte, hogy a nagyobb forgalmi útvonalakat olajozás útján fogják portalanítani. *Hedry Lőrinc* a *határszéli területek kataszteri rendezése* érdekében intézett kérdést a kormányhoz, melynek nevében *Bethlen István* gróf miniszterelnök jelentette ki, hogy ebben a tekintetben máris megegyezést létesítettünk a szomszéd államokkal és az iratok kicserélése most van folyamatban.

A Kiscigdapárt tagjai a pártértekezletet követő vacsora alatt meleg ünneplésben részesítették *Klebelsberg Kunó* gróf kultuszminisztert abból az alkalomból, hogy nagysikerű berlini útjáról visszatért. A kultuszminiszter válaszában azt hangsúlyozta, hogy *kulturális téren sok mindent jóvá lehet tenni, amit a politikai diplomácia elrontott.* A párt céljával jelölte meg azt a törekvést, hogy a *falu kulturáját fokozni kell* és ennek a célnak megvalósítása érdekében egységesen kell úgy a pártnak, mint a nemzetnek a kormány politikáját támogatnia.

A letenyei és gávai választás.

A letenyei választókerületben *Somogyi Béla* fajvédő győzött, a gávai kerületben pedig *Csáky Károly* gróf honvédelmi minisztert választották meg egyhangúlag.

A KÜLPOLITIKA ESEMÉNYEI

Mussolini ellen merényletet terveztek.

Mussolini olasz miniszterelnök ellen *Zanaboni* volt szociáldemokrata képviselő merényletet akart elkövetni. A tervet szerencsére még idejében leleplezték és Zanabonit letartóztatták. A merénylet egész Olaszországban olyan mélyeséges felháborodást keltett, hogy a kormány kénytelen volt a közvélemény nyomásának engedni és úgy a *szociáldemokrata pártot, mint a szabadkőművespályókat felszámolta.* Csak így sikerült elejét venni annak, hogy az országban nagyobb zavargás ne törjön ki. A merénylet értelmi szerzőjének *Capello* tabornokot, a szabadkőművesek egyik vezérért tartják. Őt is letartóztatták. Kiderült, hogy a tabornok Franciaországban rohamcsapatokat képeztetett ki, hogy alkalmas pillanatban megdöntse a mai olasz kormányzatot. Mussolini szerencsés megmenekülése alkalmából az egész országban hálaadó istentiszteletet tartottak és a király elsőnek fejezte ki szerencsekívánatait a miniszterelnöknek.

A mohamedánok megmozdulnak a franciák kegyetlenkedései ellen.

Damaszkusz kisázsiai városban a francia helyőrség parancsnoka, *Sarrail* tábornok, mohamedánok városrészét összelövette és ez alkalommal mintegy *nyolcezer bennszülött vesztette életét.* A franciák olyan embertelenül bántak el a fölkelő *druzokkal,* hogy emiatt *Sarrail* tábornokot vissza is hívták. A francia szocialisták azt követelik, hogy állítsák haditörvényszék elé. A történetek miatt nem hajlandók a kormány rendelkezésére bocsátani azt az összeget, amely szükséges volna ahhoz, hogy a szíriai francia csapatok létszámát felemeljék és a druzok elleni harcot sikeresebben folytathassák. A damaszkuszi események következményeképpen a *mohamedánok általános harcot* hirdetnek a *«műveltség* nyugat ellen *Marokkótól Kisázsiaig.*

A perzsa sahot megfosztották trónjától.

A perzsa sah évek óta Európában tartózkodik és uralkodói teendőikkel egyáltalán nem törődik. A teheráni kormány több ízben kísérletet tett arra, hogy az államfő hazatérését kierőszakolja, azonban minden igyekezete hiábavalóan bizonyult. Közben Perzsián forradalmi hangulat lett urrá, a kamara megfosztotta az uralkodócsaládot trónjától és az eddigi miniszterelnököt, *Riza* khánt bízta meg az államügyek legfőbb vezetésével. *Riza* khán első tette az volt, hogy szabadonbocsátotta a politikai foglyokat, becsukatta a korcsmákat és leszállította a kenyér árát.

MEZŐGAZDASÁG

A vaj víztartalmának meghatározása.

Irta: Windisch Rikárd dr. gazdasági akadémiai tanár.

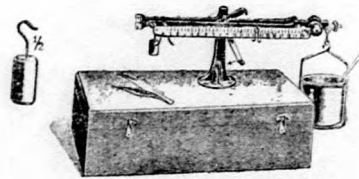
A vaj a tejtermékek egyike. Vaj néven, ha minden jelző nélkül szerepel az a kereskedelemben, a tehéntejből levalasztott zsiradékot értjük, amelyhez mintegy 15 százaléknyi mennyiségben még egyéb tejalkotórészek vannak keveredve. A tehéntejben található zsír teljesen elkülönítve és meg szabadítva a többi tejalkotórészeketől, a vajjal nem azonos.

A vaj tejszíron kívül még kazeint, tejcukrot, esetleg tejsavat, továbbá hamu-alkotórészeket és vizet is tartalmaz. He-lyesen készült, jól dolgozott vajban rendszeren 12—16% vizet is találunk. Elsőrendű — finom — ú. n. tea- vaj víztartalma semmiesetre se haladja meg a 16%-ot.

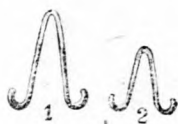
Ha már most átlagosan 14% vizet veszünk a vaj rendes víztartalmául és az abban lévő nem zsír mennyiségét 2%-ra tesszük, a vajnak 84% *tejsírt kell tartalmaznia.* A tiszta tejsír, amelyben sem víz, sem egyéb tejalkotórészek nincsenek, *olvasztott vaj* néven kerül forgalomba. Németországban ezt *Rindschmalz* vagy egyszerűen csak *Schmalz* néven árusítják. Sütésre, főzésre használják ezt. Továbbá a cukrázipar is vásárolja és sütemények készítésére használja.

Aki vajat gyárt és azt forgalomba hozza vagy vajjal kereskedik, annak tudnia kell, hogy a megengedettnél több vizet tartalmazó vajat a törvény (1895. évi 46. t.-c.) hamisítottnak tekinti. Aki árusít ilyen vajat, büntethető cselekményt követ el. Az teljesen mindegy, vajjon a kelleténél — a megengedettnél — több víz úgy maradt benne, hogy nem készítették megfelelő gonddal vagy pedig utólag gyúrták azt abba.

Úgy a vajat készítő gazda, mint a vajkereskedő is jól tesz, ha beszereznek olyan eszközt, amellyel a vaj víz-

1. ábra.

2. ábra.
Lovassúlyok.

tartalma könnyű szerrel meghatározható, nehogy a törvény rendelkezéseivel összeütközésbe jussanak. Az ilyen eszközzel úgy a saját maguk készítette vajak, mint az egyes üzleti felektől vásároltak állandóan ellenőrizhetők, vajjon azok a törvény követelményeinek megfelelnek-e!

A gazda, a kereskedő eme ellenőrzést csak az esetben alkalmazhatja, ha az jutányosan, rövid idő alatt végrehajtható. Szükséges azonban, hogy a víz meghatározása könnyen történhessék és az eljáráshoz való műszer kezelése is nagyon egyszerű legyen.

N. Gerber cég (Zürich, Leipzig), akinek a tej zsírtartalmának gyors és pontos meghatározásához való készülékét e rovatban már szintén ismertettük, Superior néven faszekrényben lévő mérleget hoz forgalomba, amely a vaj víztartalmának gyors és egyszerű meghatározására való. E készülék ismertetésénél az alábbiakat mondja: Szerkezete szilárd. Ezért kevésbé ügyes kezekben is használható s emellett majdnem elpusztíthatatlan. A mérleg szerkezete olyan, hogy azon igen nagy pontossággal végezhető a mérés. Számolni semmit sem kell, miután ú. n. lovassúly használatával a vizsgált vaj víztartalma közvetlenül, *százalékban kifejezve*, leolvasható. A vizsgálat — a vízmeghatározás — pár perc alatt végrehajtható. A készülékhez való segédesszókók mind — csipesz, edények — tiszta nikkeltől készültek. A készülék — mérleg — annak a fadóboxnak a fedelén helyezhető el és rögzíthető, amelyben azt szállítják (I. számú ábra). A lovassúlyt a II. számú ábra mutatja.

A víztartalom meghatározása elég egyszerű. A mérleget fel- és beállítjuk. Azután reállítjuk a nikkelpoharat és a beállításra való csavarral egyensúlyba hozzuk. Majd felrakjuk az utasításban jelzett helyre a két lovassúlyt. Azután a jól összekevert vajmintából a kellő mennyiséget belemérjük a nikkelpohárba.

A mérlegről leemelt nikkelpoharat a mellékelt csipesszel megfogjuk és folytonos forgatás és mozgatás közben addig melegítjük a nem nagy lánggal égő borszeszlámpán, míg az összes víz el nem párologott. Erre néhány perc elegendes. A vaj kissé megbarnul és a hevített vaj jellegzetes szaga is észlelhető. Majd lehűlés céljából a nikkelpoharat pár percig állni hagyjuk s ismét reátesszük a mérlegre. A kisebb lovassúlyt most, csipesszel megfogva, jobb felé addig mozgatjuk a sinen, míg nem az egyensúly helyreáll. Azután leolvassuk a *százalékos víztartalmat*. A sinen lévő számokkal ellátott osztályzatok egész százalékokat jelentenek. A közbül esők tizedeket.

Az elvetelés.* (Abortus.)

Elvetelésről szólunk akkor, ha az embrió, illetőleg a magzat oly fejlettségi fokon hagyja el az anyai méhet, mikor még a külvilágban nem tud megélni.

Elvetélést a következő okok idézhetnek elő:

1. A hasra, illetőleg a méhre gyakorolt ütés (döfés, elesés, vasúti kocsiiban szenvedett lökdösés), ugrás, fedeztetés, avatlan kézzel történt végbél-, illetőleg hüvelyvizsgálat, drasztikus hashajtók beadása stb.
2. Nem megfelelő (jeges, deres, túlmeleg, penészes, dohos, avas, rothadt) takarmány.
3. Speciális idegizgató anyagokat (mérges növények a szénában, anyarozs a korpában, chinin stb.) tartalmazó takarmány vagy orvosság.
4. A vérnyomás hirtelen változása (érvágás, sok hideg víz ivása, megázás stb.).
5. A vér szénsavtartalmának megnövekedése (felfúvódás, súlyos tüdő- és szívbajok).
6. Lázás vagy más súlyos megbetegedések (lépfene, száj- és körömfájás, juhhimlő, influenza stb.).

7. A vehemnek speciális baktériumok (lónál Bac. paratyphi abortus equi, hasított körműeknél a Bang-féle B. abortus infectiosus baktériumok) okozta fertőző megbetegedése folytán.

8. Pszichikai behatások (megijedés kutyától, tűzvész-től, földrengéstől, ágyúdőrejtől; undorérzet stb.).

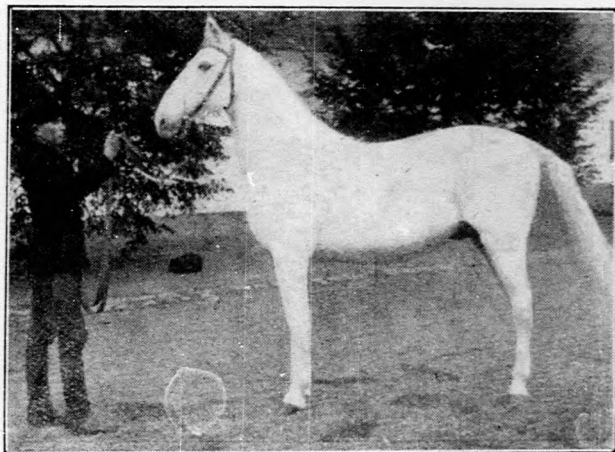
9. Állítólag nedves, ködös időjárás, megfázás, vagy hirtelen beálló hőség is játszik itt szerepet.

Ha már az abortus megindult, ezt megállítani nincs módunkban. Ezért az óvintézkedések kétszeres figyelmet érdemelnek. A felsorolt okok behatását kell megakadályozni. A fertőző elvetelésnél természetesen ez nehezebb és nagy, kitaró munka árán érhető el. Itt különösen fontos a betegség behurcolásának megakadályozására a fertőzésre gyanús állatok elkülönítése, az elvetélt vehemnek és tartózkodásainak (burok, magzatvíz) felforraltással vagy mélyen való elárással ártalmatlanná tétele, az elvetélt állatok méhének orvosi kezelése, a tenyészíhitek fertőzőtségeinek szigorú ellenőrzése.

Az elvetelés okozta kár nem merül ki tisztán abban, hogy a magzatot elvesztettük, hanem hozzájárul még a tejelőknél a tejtermelés igen lényeges apadása (teheneknél 1000—1500 literrel), esetleg idült méhgyulladás, ebből folyó meddőség, inhuvely- és izületgyulladás, lesoványodás stb. Fokozott a gazdasági kár a fertőző elvetelésnél, mely könnyen terjed más állatokra is, többször ismétlődik és így esetleg bizonyos tenyészetben évekig lehetetlenül teszi az állatszaporítást.

Néha az elvetelés gazdasági okokból kívánatosnak mutatkozik pl. ha az anya túlfialat, elgyengült, medencegyűrűje csonttöréses kallus folytán megszükkült stb. Az elvetélést többek közt az ovariumnak végbelen át való tapogatása útján vagy a méhnyak hüvelyi nyílásának 8—10 liter 45 C°-os vízzel való öblögetése révén lehet mesterségesen előidézni.

Igáserőnélküli gazdaság. Észak-Amerika Jowa államában egy gazda a gépjármű munka fokozatos bevezetésével az igásállattartást lassanként egészen beszüntette. Először egy motoros kultivátort szerzett be a kukorica műveléséhez és helyette eladta azt a négy lovat, amit addig a kukoricaműveléshez használt. A kísérlet jól bevált, miért is néhány év múlva vett egy nagy traktort többféle munka elvégzésére, majd egy kis traktort és végül egy teherautót, amivel az utolsó igája is feleslegessé vált. Úgy tapasztalta, hogy minden munka époly tökéletesen végezhető, mint azelőtt, a munkások pontosak, mert munkaidejük az állapotolás munkájával megrövidült. A kukorica alapos megművelése géppel csak fele annyiba került, mint lovakkal. Azt állítja, hogy a gyors munka által csökkenteni tudja a kedvezőtlen időjárás hatását, sőt sürgős esetben az üzemszüneteket majdnem teljesen ki tudja küszöbölni. A szénahordás is gyorsabban ment teherautóval, mint lovakkal. Kísérlete mindenképen bebizonyította, hogy a motorosítás alkalmas eszköz a termelési költségek csökkentésére — Amerikában.

Majestózo XVIII,

lippal törzsmén a bálnai ménésből.

* Közlemény Dr. Schandl József: Állattenyésztés című könyvéből. Megrendelhető kiadóhivatalunkban. Ára 126 korona.

A lippizai ló. (Képpel.) A Fiumétól Görzig húzódo Karszton, Triesttől egy órányira, Sessana vasúti állomás közelében van Lippiza, a lippizai lófajta szülőhelye. Környéke köves, sziklás pusztaság, mely még az igénytelenebb rétfűnek is alig nyújt existenciát; nem hallani mértföldekre madárhangot, csak néhány a sziklák közt tovasurranó ürge képviseli az állatvilágot. Boróka-, vadrózsabokrok húzódnak meg a sziklák tövében s csak itt-ott szakgatja meg a kietlen pusztaságot kisebb-nagyobb tölgy-, bükk- vagy fenyőerdő. A lippizai ménest Károly, habsburgi főherceg alapította 1580-ban olyképen, hogy spanyol lovakat hozott ide, melyekhez később nápolyi, végül arabs vér keveredett. A lippizai középnagy (157—165 cm), legtöbbször szürke, idősebb korban hófehér. Orrháta sokszor hajlott (kosorrú), nyaka szépen ivateit, formás; a hát kissé hosszú, de ezt a törzs szélessége és izmolttsága kiegyenlíti. A lippizainál különösen becsüljük a kemény patát, szívós izmokat, inakat, a magas és elegáns járást, a szép testtartást, az ellenállóképességet, kitartást, szelidséget, jóindulatot és tanulékonyt. A tanulékonyt és szelidséget, valamint az elegáns járást a spanyol-nápolyi vérről örökölte, a kemény patákat és szívós végtagokat a Karszt kemény, sziklás talaján szerezte, az ellenállóképességet pedig a félelmetes "bórá"-tól sűrűen látogatott szülőföldjének zord klímája nevelte bele. A lippizai ménes 300 éven át kitűnő lóanyaggal látta el a bécsi udvari istállót. A bécsi császári lovardában lippizai lovakon mutatták be lovagló-tudományukat az uralkodóház tagjai és a tábornoki kar kiválasztottjai és lippizai lovak voltak fogva a könnyebb udvari hintók elé. A lippizainak parlagi lovakkal nemzett ivadéjai hegyvidékünkön különösen beváltak, biztos, magas járásuk, szívósságuk és kitartásuk miatt. Ezért a bábolnai ménesben még ma is tenyésztik a lippizai lovat s az itt született csodőrök hegyes vidékeink fedezettető állomásaira kerülnek, hogy az ottani nép birtokában levő lóanyagot nemessítsék.

A gabonafutrinka álcája gazdasági növényeink nagy ellenese. Az álca majdnem henger alakú, 20—28 mm hosszú, háta barna, hasa fehéres-sárga színű. Kárt azáltal okoz a gazdának, hogy a gabona fiatal, ősi sását, főleg éjjel, "összecsócsárolja" vagyis teljesen szétrágja, úgy hogy csak a levél erezetét hagyja meg. Ezért nevezik népiesen "csócsároló"-nak. Az el nem fogyasztott rostokat csomóba összegyűri, összegyömöszöli, mely gubanc úgy néz ki, mint egy nagyon borzas kis gombolyag. A megtámadott növény kivész, elpusztul s ha a csócsárolók száma nagy, a kár-tétel holdszámra is kiterjedhet. Pusztító munkáját a téli pihenés után tavasszal megint folytatja, majd május elején a földbe bujik és ott átalakul bábbá, hogy abból csakhamar mint kifejlődött bogár jöjjék elő. A bogár, úgy mint az álca, nappal a hantok s tövek alá rejtőzik s csak este jön elő a gabonafélék kalászeit pusztítani. Különösen az árpakalász tejes szemét szereti nagyon. **Védekezés:** 1. Búzát árpa után vagy árpa mellé lehetőséggel ne vessünk. Általában kalászosat ne kövessék kalászos, hogy szaporodásának ne kedvezünk. 2. A kizöldült tarlót nyár végén mélyen szántuk alá, hogy a talajban esetleg már kikelt csócsárolókat megfosszuk a táplálékuktól. 3. A fertőzött talajokat mielőtt felszántanánk, ser-tésekkel is járassuk át, hogy a bábokat, álcákat összeszedjük. 4. Ha még csak kezdetleges és még csak foltokban jelentkezik a baj, úgy azt és környékét permetezzük meg 3%-os dohánylúg (thana-ton) oldattal (100 liter vízhez 300 gramm tiszta nikotint tartalmazó dohánylúgot adjunk), hogyha a futrinka álcája eszik a be-permetezett levelekből, elpusztuljon tőle.

A limanovai hősök emléklapettje.
Berán Lajos domborműve.

Tiszanagyfalusiak a Széchenyi-ünnepélyen.

Képünk a Faluszövetség egyik csoportját mutatja be.

Változik a divat a pirostarka marha színében. Sajnos, az állattenyésztést is urálja a divat. Húsz évvel ezelőtt a simmentaliak közül mindenki csak a személyszínteket becsülte. Tizenöt évvel ezelőtt jött egy fordulat: csak a vérpirostarka kellett mindenkinek. Ha a község bikát vásárolt, elsősorban a színt nézte. A legjobban fejlődött, jó származású bika ingyen se kellett, ha világos volt. Most arról értesülünk Svájból, hogy ott a búza-vörös és aranyárga színek lettek divatosak és ma már alig fordul elő Simmentalban erősen piros állat. Ugyanott nem tekintik értékcsökkentőnek a simmentali marhánál az okulát (színes foltot a szem körül) és a pofafoltokat.

TANÁCSADÓ

Kérdés. Mennyi söt etesek állataimmal? — **Felelet.** Fejőshénnel naponként és fejénként 15—30 gr, ökörrrel 30—40 gr, borjúval kor szerint 10—20 gr, juhval 2—6 gr, sertéssel 3—6 gr konyhasor etetésre indokolt.

Kérdés. Saját házi szükségletemre levágtam sertésemet. Kell-e hús-fogyasztási adót fizetnem? (B. D., Cegléd.) — **Felelet.** Magán személyek saját házi szükségletére eszközölt vágás vagy ölés hús-fogyasztási adó tárgyát nem képezi.

Kérdés. Négyszáz kiló búzával több vagyonváltást fog fizetnem, mint amennyi jár. A többletet mikor és hogyan fogom megkapni? (Bélapátfalva.) — **Felelet.** Az ezer holdon aluli földbirtokok után járó vagyonváltás kivételére vonatkozó kormányrendelet — értesülésünk szerint — nemsokára megjelenik, akkor az elszámolt meg fogják ejteni és a többletet visszautalják.

Kérdés. Kisbirtokom után vagyonváltást még nem fizettem. Milyen hátrányom lehet ebből? (T. L.) — **Felelet.** Az ezer holdon aluli földbirtokok után a vagyonváltást még nem vetették ki. Ha annakidején nem fizette be kedvezményes búzáárban, az a hátránya lesz, hogy a befizetés idejére megállapított búzáárban kell majd fizetnie.

Kérdés. Nyert-e 75191—III. számú Jókai sorsjegyet? (D. Jenő.) — **Felelet.** Nem.

Üzenet a könyvrendelőknek. (M. Elek.) A világháborút teljesen felelőlő munka nincs, azonban a háborúról sok érdekes könyv jelent meg, mint: Lukásich: *A Doberdó védelme* 10.000 K, Herczeg: *Végig Szerbián*, 13.400 K, Sven Hedin: *Az orosz harcterről*, 12.000 K. A könyveket a pénz előzetes beküldése esetén postadíjmentesen küldi kiadóhivatalunk. — (K. István.) A szentirás, Ó- és Újszövetség négy kötetben 280.000 korona és a postaköltség. — Nyáry Ferenc: A dohánytermelés kézikönyve 13.400 K, Kis kertész 61.000 K, Prack L.: A kisbirtok helyes berendezése és kezelése 26.000 K, Répássy M.: Édesvízi halgazdaságok 40.000 K, Schandl J. dr.: A szarvasmarha tenyésztése 30.200 K, Torma B.: A borjú fölneveléséről 19.000 K. Megrendelhetők a Vasárnap könyv-osztályánál portómentesen.

Alakítsuk meg a Faluszövetséget falvainkban!

Öt esztendő hosszú, sokszor eredménytelen munkája után — amikor megalkuvást nem ismerve hihetetlen erőfeszítéssel törtük a magyar falvak kemény ugarát — jól esik megállapítanunk azt, hogy végre a magyar falu népe maga is elérkezettnek látja az időt arra, hogy tömörüljön és érdekei megvédésére valamit tegyen. Lelkes apostolai voltak a falu érdekeinek mindig, mégis azt láttuk, hogy fáradozásunk, agítolásunk nem állott arányban az elért eredményekkel s ennek az okát abban állapítottuk meg, hogy a magyar falu népének lelke még nem volt eléggé előkészítve, a talaj még nem volt megművelve a szövetségi együvé tartozás kifejezésére s így állott elő az a helyzet, hogy a sok jóakarattal elvetett mag nem lett teljesen termőképes s nem tudott egészséges gyümölcsöt teremni. A magyar falu népének szervezkedési mozgalma legtöbbször a pillanatnyi sikereken kívül alig tudott valamit fölmutatni ép azért, mert hiányzott a belső tartalom és az éltető erő belőle: csakhamar kátyuba került, ahol a lassú haldoklás lett osztályrésze. Egy-egy lelkes beszédén fölbuzdulva meg is alakult itt-ott egy-egy gazdakör vagy faluszövetségi fiók, azonban csakhamar elerőtlenedett s a régi magyar széthúzás átka romba döntötte azokat.

Végre azonban az idők szele megérintette a falu népet is. A mai falu társadalmá forr, surlódik, alakul, mert érzi, hogy önmagáért végre síkra is kell szállni. Érzi azt, hogy gazdasági érdekeit megvédeni, tanulni, tudni vágyását kielégíteni csak úgy tudja, ha nem szétszórtan él, mint eddig, hanem

szövetségekbe tömörül, ahol közös erővel dolgozhat sorsának javításán is.

A falu népe épen saját hibájából sokáig mostoha gyermek volt, de hisz ez nem is csoda, mert maga sem törődött a sorsával. A mai nehéz gazdasági helyzet azonban reá vezette arra, hogy más osztályok példáján fölbuzdulva, a falu népe is összefogjon, szövetségi életet és munkát kezdjen, hogy megbírja a reá nehezedeő újabb terheket.

Ezrével kapja szövetségünk az ország minden részéből a leveleket, amelyekben arra kérnek bennünket, hogy alapítsuk meg a Faluszövetség fiókját.

Ez a nagy megmozdulás, a falu népének fölkinálkozása igazolja azt, hogy az idő elérkezett. Végre megértik egymást

az emberek s tömörülnek a Faluszövetség hatalmas táborába. — Az ország falvai megmozdultak, de még mindig azt látjuk, hogy sok helyen ide-oda kapkodnak a tömörülni vágyók. Keresik, kutatják a nekik megfelelő egyesületet, sokszor azonban az ingadozás közepette a hangzatos ígéretekkel, jelszavakkal dolgozó, síp-pal-dobbal mindent ígéro egyesületek horogjára akadnak, ahol újabb csalódás vár reájuk.

Ennek a tévelygésnek, ennek az ingadozásnak itt az ideje, hogy vége szakadjon, amikor itt van előttünk a Faluszövetség, amelynek táborában mindnyájunknak ott kell lenni, mert ha az ország minden faluja együtt van, akkor a falunak olyan erős szószólója, vezetője és szövetsége lesz, amelynek szava, súlya és tekintélye lesz mindenütt.

A Faluszövetség a mi szövetségünk, azonban céljait a falu érdekében csak úgy tudja elérni, ha milliók és milliók állnak a háta mögött, ha a magyar föld népe mind egy szálig belép a szövetségbe.

Minden faluban meg kell alakítani tehát a szövetség fiókját, ahol a falu lakói végre egymásra találhatnak. Ez azonban ne legyen olyan szövetség, mint a legtöbb falusi egyesület, amelyeknek mindig az volt a bajuk, hogy inkább szétvitték egymástól az embereket, mint sem összetartották, mert féltek a magyar testvérek egymástól s nem akartak egy asztalhoz leülni, egy fedél alatt lenni azok, akik egy faluban élnek, akik egymásra vannak utalva, akik egymás nélkül boldogulni sem tudnak, mert a gazda, az iparos, az intelligencia és a kétkező gazdasági munkás csak egymás kiegészítői a falu társadalmában.

Ép azért ott, ahol vannak egyesületek, igyekezzünk azokat a Faluszövetséghez csatolni, ahol pedig nincs, ott a Faluszövetség fiókszövetségét kell megalakítani. E fiókszövetségek legyenek a falu népének mentőszálai, ahol minden becsületes magyar ember otthont talál, ahol a helybeli intelligencia vezetése alatt az iparos, kereskedő, de a leggazdagabb polgár és a legszegényebb munkás is jól érzi magát. Szövetségünkben mindenkinek ott a helye, aki velünk együtt akar dolgozni, nem zárunk ki senkit, mert erősek csak akkor leszünk, ha a falu népe egy táborban lesz. Mert mindnyájunknak ott kell lenni!

Olvassátok, terjesszék tehát lapunkat, a „Vasárnap“-ot és alakítsatok Faluszövetséget!

A Faluszövetség otthont akar létesíteni Budapesten.

A Falu Országos Földműves Szövetség nagyraihivatott szociális és kultúrintézmény megvalósítására indított országos mozgalmat. A nemzeti áldozatkészségével meg akarja teremteni a budapesti *«Falu Otthon»*-t. A Falu Otthonban nyerne elhelyezést a Faluszövetség központi szervezete, a Falu Népjelölti Társulata, olcsó szálloda- és étkezési hely a Szövetség tagjai részére, diákinternátus, jogvédő, munkaközvetítő és tájékoztató iroda, orvosi rendelő, végül a támasznélküli, elaggott, keresetkeltelen kiszáradt és mezőgazdasági munkások otthona.

Ez a nemes törekvés méltón sorakozik a Faluszövetség zászlajára írt jelszavak mellé. A Falu Otthon hatalmas épületének felépítéséhez szükséges összeget a vidéken való falunapok rendezésével és országos gyűjtéssel akarja a Faluszövetség előteremteni. Bár köztudomású tény, hogy a gyakori gyűjtési akciókkal kapcsolatos adományok túlterhelik az ország társadalmát, mégis ehhez az eszközhöz folyamodik. A cél szentesíti az eszközöket, ez a cél pedig olyan, melynek nagyraihivatottságát, nemességét és országos szükségességét akkor fogjuk méltányolni, ha a *«Falu Otthon»* már ragyogóan áll és hirdeti a magyar nép áldozatkészségét, mellyel a szükségben levő honfitársainkon segített.

A szövetség közbenjárására hatszázán kapnak földet Dusnokon.

A Faluszövetség közbenjárására az Országos Földbirtokrendező Bíróság elrendelte, hogy Dusnok pestmegyei községben pót-eljárás indíttassék meg. Ez a pót-eljárás a Faluszövetség közbenjárásával most nyert befejezést. Az új javaslat szerint százötvenkilencen fognak házhelyhez jutni, továbbá tíz rokkant, húsz hadiözvegy, kétszázhetven földnélküli és százhuszonkilenc törpebirtokos fog egytől három holdig terjedő váltású földhöz, illetve hosszú haszonbérlethez jutni. Az eljárás során négy vízei telekről is történt gondoskodás s a földhözjuttatás céljaira hétszázhatvanhét holdat fognak részben a káptalan, részben pedig a kalocsai érsekség tulajdonából kihasítani. Dusnokon a Faluszövetségnek közel hatszáz tagból álló fiókszövetsége van. A választmányt a Faluszövetség vezetőembereiből állították össze és az egész eljárás során úgy a választmány, mint az érdekelt uradalmak részéről a legösszefogottabb szándék nyilvánult meg abban a tekintetben, hogy a földnélküliek ügye közmegelegedésre oldassék meg. Ez a cél teljes mértékben sikerült is.

ÁLLAMGÉPGYÁRI

gőzcséplőkészletek, szivógőzcséplőkészletek, szalmakazalozók, lóherefejtők és a legjobb gyártmányú mezőgazdasági gépek és eszközök, ú. m.: ekék, vetőgépek, boronák, fűkaszalók, aratógépek, répa- és szecskavágók, daráló, morzsolók, rosták stb. állandóan raktaron.

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége Budapest, Vilmos császár-út 32.

Nyugati fiók: VI., Vilmos császár-út 33.

Keleti fiók: VIII., Baross-tér 9.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

GAZDATÁRSADALMI HIREK

A Kisgazdapárt hódolata Rubinek Gyula emlékének.

November hó 1-én a Kisgazdapárt koszorúját a következő beszéd kíséretében helyezte Rubinek Gyula sírjára F. Szabó Géza nemzetgyűlési képviselő:

— Minden nagy emberünk egy vezéreszmét, egy hatalmas nemzeti gondolatot testesít meg. A Te áldott nevedet, a Te jószágos alakodat kristályos tisztaságban, kristályos fényben ez a gondolat sugározza vissza: *keresztény demokratikus és nemzeti agrárpolitika*. Hosszú, küzdelmes, sokszor viharos út vezetett az istenáldotta óhaji kis bölcsőtől eddig a sírhalomig. De ezt az utat a *munka atlétiája* járta s a munka atlétiáját a nemzet nagyvátételének, boldogításának vezérsíllaga vezette.

— Mint egészen fiatal embert már otlátjuk a nemzeti agrártörökvések úttörői között. Küzd szóval, tollal, buzdítással, felvilágosítással, tanítással — egy nagyraihivatott ember fanatikus hitével és erejével. Kutatja az agrárválság okait. Éles szeme azonnal megpillantja a baj forrását: a *mezőgazdasági vámvédelem teljes hiányát*. Amit ezen a téren végzett, maga örök ragyogást biztosít nevének. De még tovább áldásos útján. Apostoloskodik szüntelenül a többtermelés érdekében, megszervezi az agrártábor, hatalommá teszi a nemzet szétágazó gyökerében jelentkező s általa összefogott, összpontosított erőt s *győztesen beviszi az agrárirányzatot a nagy politikába*. A tudás, az életbölcsesség, munkakészség s tündöklő fajszeretet emeli válságos időkben miniszteri székbe s Rubinek Gyulának nagy érdemeit a *közgazdasági egyetem, a mezőgazdasági érdekképviseletről szóló törvény és a korszakot alkotó földbirtokreform megalapítása* koszorúzza meg.

— Nagy neve alkotásaiban él, terveit ránk hagyta az élő lelkiismeret buzdító, ellenállhatatlan erejével — és meg-

Kép a görögök kegyetlenségéről.

Egy menekült bolgár család az utcán temeti el csecsemőjét.

látják, Rubinek Gyula alvó, megdermedt nagy szíve is megdobban még egyszer. Ha majd a felszabadult Kárpátok, a felszabadult Erdély, a felszabadult Adria s a felszabadult Nyugatmagyarország küldi ide üdvözlését — és a négy irányból jövő éltető szellő rácsokolja áldását erre a sírköre... Engedd, ó Mindenható, magyarok nagy Istene, hogy minél előbb megdobbanjon Rubinek Gyula szíve. Hódolva állunk meg emléked előtt, áldó kegyelettel tesszük le pártunk koszorúját!

Közel kilencszáz katasztrális hold földet váltott meg közép-birtokok céljaira a Földbirtokrendező Biróság.

Az Országos Földbirtokrendező Biróság Pécel és Felcsut községek határait nagyobb birtoktesteket váltott meg földbirtokpolitikai célokra. Így Pécel községben Savoly Jakab földbirtokosnak 381 katasztrális hold és 672 négyszögöl kiterjedésű birtokát; ugyan-csak Pécel község határában Deutsch Jenő földbirtokosnak 337 katasztrális hold és 640 négyszögöl kiterjedésű földbirtokát; továbbá Pécel községben kiskoru Mahler Vilmos György, Mahler József és Barcs Béla tulajdonában lévő birtoktesteket és pedig Barcs Béla tulajdonrészéből 132 katasztrális hold és 1433 5 négyszögöl, Mahler Vilmos György és Mahler József birtokában lévő birtokból pedig 48 katasztrális holdat, valamint a birtoktesteken lévő lakóházakat és gazdasági épületeket. Az Országos Földbirtokrendező Biróság elnöke felhívja mindazokat, akik a közép-birtokok valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy kerelmeiket, az 1924. évben ebben az ügyben kibocsátott rendelet előírása szerint, az Országos Földbirtokrendező Birósághoz harminc nap alatt nyújtsák be.

A harminchároméves hű munka jutalma.

Turóci Mihály urasági kocsist, aki harminchárom éve áll Kluen-Héderváry Károly gróf uradalmának szolgálatában, a földmivelésügyi miniszter pénzjutalommal és elismerő oklevéllel tüntette ki. A jutalmat megható ünnepség keretében adta át Héderváron Csemez Béla járási főszolgabíró. Jelen volt Kluen-Héderváry Károly gróf is, továbbá Mesterovics Iván gazdasági főfelügyelő, Ormány János, a gazdakamara igazgatója, Ott Jenő járási szolgabíró, az uradalom tisztikara és a község képviselőtestülete. Kluen-Héderváry Károly gróf a maga részéről is értékes jutalmat nyújtott át az ünnepeltnek.

Szarvasmarhatenyésztők értekezlete Ujdombováron.

Ujdombováron szarvasmarhatenyésztői értekezletet tartott az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara. Az értekezleten Wellmann Oszkár dr. ismertette az egyöntetű ügyviteli szabályok szerint történő gyakorlati munka keresztülvitelének módzatait. Mindenekelőtt szükségesnek tartja, hogy Baranya, Somogy és Tolna vármegye közös szarvasmarhatenyésztői szövetséget alkosson. Addig is az előkészítő munkálatok elvégzése a gazdasági egyesületek sűrűs feladata lenne. Ismertette a bírálóbizottságok feladatait, amelyek szerint az állomány bírálata a külalak és tejtermelés megvizsgálására terjed ki. Az állatok három csoportba osztályoztatnának. Az állományfelvételt nyomon követi a *tejjellenőrzés megindítása*, amit uradalmakban tejellenőrök, falvakban pedig tejbiztosok látnának el. Az előadást követő részletes vitában a jelenlevők úgyszólván kivétel nélkül részt vettek s a Kamara a legszebb reményekkel tekint a cél megvalósulása elé.

Gyermekszűrők a Protestáns Nőszövetség kiállításán.

Állattenyésztő egyesület és tejszövetkezet alakult Pápán.

A Pápvadéki Állattenyésztő Egyesület október hó 30-án alakult meg a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara közreműködése és szervezése révén Pápán százötven taggal. Elnökké Szabadhegyi Elemér földbirtokost, ügyvezető igazgatóvá Németh Jenő pápai földmivessiskolai igazgatót választották meg, aki hónapok óta lelkes agitációval készítette elő az egyesület létrejövését.

A Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara október hó 30-án megalakította a Pápvadéki Tejszövetkezetet, mint az Országos Tejszövetkezeti Központ tagját. Az alapítók száma nyolcvankét tag 357 üzletreessel. Elnökkül Weszely Tibor iháspusztai földbirtokost választották meg. A tizenöttagú igazgatóválasztmány és a héttagú felügyelőbizottság az alakulás után rögtön ülést tartott és húsz községben mielőbb megkezdi a tej értékesítését.

Nemesfűztermelők figyelmébe.

A nemesfűzfa termelőket kéri a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara, hogy küldjenek be mintával ellátott árajánlatot a M. Kir. Növényvédelmi és Növényforgalmi Irodának (Budapest, IX., Lónyai-utca 7., II. emelet 26. szám) vagy a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara növényvédelmi osztálynak, (Győr, Bis-singer-sétány 32.) Az árajánlatban feltüntetendő az eladásra kerülő fűzavessző súlya, az apró-, közép- és vastagvessző százalékszáma, továbbá a feladó vasuti állomása. Az ár a feladó állomásról értendő.

Építőanyagot és kölcsönt kapnak az új birtokok.

A kormány — mint már jelentettük — legközelebbi programjába felvette azt a mozgalmat, amelynek célja, hogy a házhelyhez és földhöz jutott új gazdákat támogassák házaiknak felépítésében és földjüknek megmunkálásában. A pénzügyi kormányzattal egyetértően már meg is teremtették azt az alapot, amellyel a mozgalom sikere biztosítottak látszik. Az elmúlt héten Mayer János földmivelésügyi miniszter és Schandl Károly beható tárgyalást folytattak Bethlen István gróf miniszterelnökkel, ismertették a mozgalom részleteit és rámutattak azokra a tervekre, amelyeket a mozgalom gyakorlati megvalósítása érdekében elkészítettek. Ezután Bud János pénzügyminiszterrel folytattak megbeszélést, abból a célból, hogy a mozgalom pénzügyi előfeltételei tekintetében végleges megállapodásokra jussanak. A földmivelésügyi kormány célja az, hogy építési anyagot bocsát a nincstelenek rendelkezésére és egyidejűleg hosszabb lejáratú törlesztéses kölcsönt is nyújt nekik. A kormány azt akarja, hogy a házhelyhez jutottak minél előbb felépíthessék otthonukat. Célja továbbá az is, hogy a szükséges mezőgazdasági eszközök megszerzését is könnyebbé tegye az új birtokok számára. Ezért vető- és szántógépeket ad majd a földhöz juttatottak egyes csoportjainak. Az építőanyagok és a mezőgazdasági felszerelési cikkek kiosztása valószínűleg még az ősz folyamán megkezdődik.

Az orosz és a dél ausztráliai búzatermés eredménye.

A dél ausztráliai búzatermést 32 millió bushelre becsülik az előző évi 30 millió bushelhez szemben. Az idei orosz termés a kedvezőtlen időjárási viszonyok folytán a várt eredménynél kissé kedvezőtlenebbül alakult és 65 millió tonna a remélt 70 millió tonnával szemben.

A szikes talajok feljavítása.

A szikes talajok feljavítására a debreceni Tisza István tudományos társaság nagyszabású kísérleteket folytat, amelyeket nemcsak Szabolcs vármegye és Debrecen városa, de a debreceni polgárok is nagy áldozatkészséggel támogatnak.

Mezőhegyesi leventék mint műkedvelők.

A leventeavatással kapcsolatban rendezett ünnepségen előadták a «Ha megvirrad» című drámát. A darabot Kacsó Dénés írta.

(Beküldte: Szabó Kálmán Mezőhegyesről.)

A százéves Akadémia ünnepélése. Százéves működését méltó fényrel, nemcsak a magyarságnak, hanem az egész világ tudós társaságainak bensőséges részvételével ünnepelte meg a Magyar Tudományos Akadémia. Az ünnepségek a Bazilikában tartott szentimével kezdődtek. Az Akadémia megkoszorúzta József nádor és Széchenyi István szobrait. Az ünnepi ülés Horthy Miklós kormányzó, József főherceg, Bethlen István gróf miniszterelnök, Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter, Scitovszky Béla házelnök, a nemzetgyűlés számos tagjának, a magyar és a külföldi előkelőségek jelenlétében folyt le. Berzeviczy Albert ünnepi beszédében Széchenyi István gróf nagyszerű alapító cselekedetét méltatta, majd Balogh Jenő főtítkárnak mondott beszámolót. Utána Négyessy László a magyar irodalom és költészet fejlődéséről, Szinyey József pedig az Akadémia nyelvművelő és nyelvtörténeti munkásságáról emlékezett meg. Ezután Horthy Miklós kormányzó köszöntötte az Akadémiát.

— Száz esztendeje annak — mondotta — hogy Széchenyi István gróf a nemzet életének legértelmesebb korszakát, a reformkorszakot kezdeményezte. Széchenyi érdeme, hogy felismerte ebben az intézményben a nemzet kulturális életének legathatósabb eszközét. Az Akadémia nemzetmentő és nemzetépítő munkát végzett. Az egész ország osztatlan megbecsüléssel és tisztelettel fordul az Akadémia felé. Magyarország nevében őszinte örömmel üdvözölöm az Akadémiát.

Tapsvihar követte a kormányzó beszédét és utána Scitovszky Béla, a képviselőház elnöke, Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter, József főherceg, Ripka Ferenc főpolgármester üdvözölték az Akadémiát. Végül a külföldi akadémiai küldöttek mondtak üdvözlő beszédet. A finn kultuszminiszter magyarul beszédet mondott.

Szaporodunk, gyarapodunk... Csonkamagyarországon a folyó év szeptemberében 4865 házasságot kötöttek. A születések száma 19.972 volt, 1222-vel több, mint az előző év szeptemberében. Elhalt 10.501 lélek, 616-al kevesebb a mult év ugyanezen hónapjában elhaltak számánál. A népesség természetes szaporodása szeptemberben 9471 volt. Olyan kedvező szám ez, amelyet a háború óta egyetlen hónap sem mutat fel. Igazán örvendetes, hogy a «pusztulunk, veszünk» helyett, amelyet hosszú éveken át címül írhattunk, végre ezt írhatjuk: szaporodunk, gyarapodunk.

Eljegyzés. Hoyos Miksa gróf nemzetgyűlési képviselőnek és az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara elnökének fia, Hoyos József gróf, eljegyezte Radvánszky Éva bárónőt.

FORDSON TRACTOR

raktárról
azonnal
szállítható

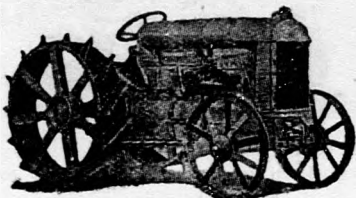
HALTENBERGER VILMOS

a Ford gépek autorizált képviselője
Budapest, VI., Nagymező-utca 19. szám.

Sürgőny cím:
Wilford Budapest.

Telefon:
66-15.

Speciális amerikai gazdasági gépek: Oliver-ekék, tárcsásboronák, tárcsás szikekék, fűkaszáló, burgonya kiséző, körfűrész berendezés.

Boris bolgár cár mint mozdonyvezető.
A bolgárok uralkodója szenvedélyes mozdonyvezető és amint teheti, gyakorolja magát mesterségében.

most vannak szétküldés alatt. A segélyek kiosztása ezúttal is azoknak a jótékony egyesületeknek és intézményeknek közreműködésével fog történni, amelyek a szegények segélyezését eddig is annyi buzgalommal és lelkesedéssel végezték.

Hallatlan pénzsorsora Hajdúmegyében. Hajdú vármegyében egy idő óta számos följelentés történt uszora-ügyekben. A följelentésekből megállapítható, hogy a megyében féltelen uszora dúl, aminek következtében számos gazda jutott kétségbejött helyzetbe. A felszaporodott panaszok a vármegyei közigazgatási bizottságot is foglalkoztatták. **Bekő Géza** vármegyei tisztí főügyész javaslatára a közigazgatási bizottság egyhangúlag elhatározta, hogy felterjesztéssel fordul az igazságügyminiszterhez, rendelje el az uszora hivatalból való üldözését.

Baptista hittérítők lepték el Borsodvármegyét. Az utóbbi időben baptista és más felekezeti hittérítők lepték el egész Borsod vármegyét, akik házról-házra járnak és bibliavetéseket tartanak. A hittérítőknek a környékbeli falvakban nagyszámú sikert hoztak, hívőket szerezniük, ugyannyira, hogy több községben a nép fenyegetően lépett fel papjai ellen. **Bekőce** község lakossága, néhány ember kivételével, áttért a baptista vallásra. Az egri érsek erre egyik papját küldötte ki a hittérítők munkájának ellenőrzésére és a fiatal papnak rövid idő alatt sikerült mind a nyolcszáz áttért hívőt visszatéríteni a katolikus vallásra. A hittérítők munkájával kapcsolatban **Zsóry György** alispán úgy nyilatkozott, hogy ezek a mozgalmak minden valószínűség szerint az egyházi adókkal vannak kapcsolatban. **Révész Kálmán** református püspök pedig külföldi propagandának tulajdonítja a hittérítési mozgalmakat s valószínűnek tartja, hogy ezek az agitátorok amerikai pénzadományok fejében szegődtek az egyes felekezetek szolgálatába.

A rádió első magyar halottja. A csepeli rádióállomáson **Czegényi Lajos** műszaki tisztviselő a háromezer volt feszültségű áramvezeték megérintette és szörnyethalt. A rendőrség érthetetlennek találta, hogy egy vizsgázott műszaki tisztviselő, aki a rádió kurzust is elvégezte, véletlenszerűen érintette volna meg a vezetékét. Ebből a körülményből a rendőrség azt gyanítja, hogy **Czegényi Lajos öngyilkos szándékú érintette meg a magas feszültséggel telített vezetékét.**

A temető tolvajai. Halottak napja után számos följelentés érkezett a rendőrségre, melyek szerint az értékes koszorúk és virágcsokrok közül ismeretlen tettesek igen sokat elloptak. A rendőrség erre való tekintettel elhatározta, hogy a jövőben szigorú intézkedéseket tesz az ilyenfajta gaztettek megakadályozására, többek között kettős őrszemeket fog felállítani és elrendeli az éjjeli ügyeletet szolgálatot.

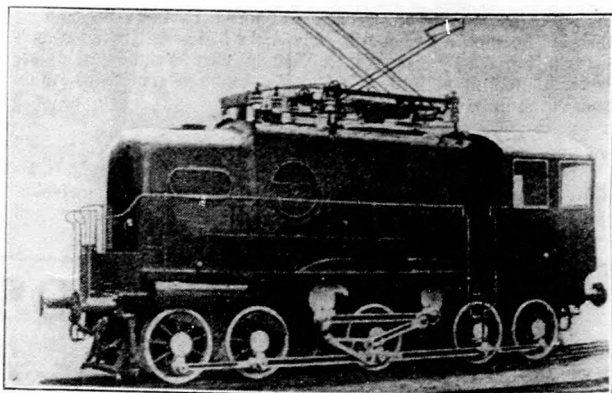
«Karácsonyi örömet a szegényeknek.» A kormányzó felesége a múlt év telén «Karácsonyi örömet a szegényeknek» címmel társadalmi gyűjtést kezdeményezett szegény gyermekeknek karácsonyi ajándékokban való részesítése és a nyomorban szenvedők megsegítése céljából. A gyűjtés nyolcszáz szegény iskolás gyermekek karácsonyi felruházását, száz egyetemi hallgatónak fehérneművel való ellátását, huszonhárom jótékony egyesületnek és intézménynek karácsonyi ajándékokban való részesítését, végül ötszázötven esetben rögtöni segélyre szorultaknak pénzbeli és természetbeni támogatását tette lehetővé. Erre a szép eredményre hivatkozva, a főméltségű asszony az idén is a társadalomhoz fordul és reméli, hogy az jó szívével most is lehetővé fogja tenni az inéset szenvedőknek karácsonyi megsegítését. A gyűjtőívök

Egy főherceg ifjúkori szerelmi regénye. Érdekes botrány tartja lábban Felső-Morvaországot. A botrány középpontjában egy szerelmi történet áll, amelynek hőse **Jenő** főherceg. A főherceg ugyanis fiatal korában egy polgárleánnyal élt közös háztartásban, akinek leánygyermeké született. **Jenő** főherceg féltékenyen vigyázott, hogy a leány ne tudja meg származásának titkát s megtiltotta barátjének, hogy viszonyokról bárkinek is szóljon. Harminc évig sikerült is eltitkolni a leány előtt, hogy apja a királyi család egyik tagja. Különös véletlen folytán a leányt a **Jenő** főhercegről elnevezett ezred egyik kapitánya vette el feleségül. A fiatal asszony most véletlen folytán mindent megtudott s minthogy szegénységben él, apjához fordult anyagi segítségért. Az apja azonban ridegen visszautasította, mire a fiatal asszony apaságj keresetét indította **Jenő** főherceg ellen. Az érdekes pörben bíróság fog igazgatót szolgálatni.

A Nyukosz sorsjáték eredménye. A Nyukosz sorsjáték húzásának eredménye a következő: Hatüléles csukott turauautó nyert: B. 72.425. Négyüléles autót A. 43.482. Kécszobás főbérleti lakást E. 22.527. Motorkerékpárokat E. 74.597, B. 51.799, E. 69.858, A. 61.324, C. 32.385. Perzsa női bundát C. 35.040. Nutriabundát D. 41.666. Csikó női bundát E. 21.635. Zongorát C. 86.896, B. 34.171. Öt darab női kelengyet nyert: E. 99.578, B. 21.373, C. 42.685, C. 77.747, A. 27.972. Férfiöltönyt A. 86.420, B. 89.975, A. 46.883, E. 2223, E. 12.201, A. 64.849, C. 73.179, A. 57.659, C. 57.441, D. 17.446. Tíz darab kerékpárt E. 95.774, A. 41.778, B. 98.128, E. 88.782, A. 56.689, A. 50.265, A. 2463, D. 63.677, A. 95.240. Öt darab rádiófelszerelést 6834, A. 25.029, E. 52.462, A. 465, A. 17. 628, E. 3798. Ezenkívül az ezer apró nyereményt az összes B. sorozatú és 227, 372, 051 számmal végződő, az A. sorozatú 400 számmal végződő, a C. sorozatú 141 és 530 számmal végződő, a D. sorozatú 443, 501 és 399, végül az E. sorozatú 757 számmal végződő sorsjegyek tulajdonosai kapják.

Leventevetés Litkén. *Litke, Mihálygerge, Liptagerge, Kisgerge* és *Ipolytarnóc* községek leventéi Litkén a múlt héten tettek le az ünnepélyes fogadalmat, mely után **Fejér Miklós** plébános, az egyesület elnöke, az ifjúsághoz lelkesítő beszédet intézett. Ezután **Csomán László** és **Szántó István** litkei leventék hazafias költeményeket szavaltak, a Litkei Daloskör vegyeskara pedig **Reményi Sándor** kántortartató vezetésével dalokat adott elő. Az ünnepélyt tábori mise előzte meg.

A veszedelmes torta. A múlt hét elején a biharmegyei **Bojt** község postamesternője, **Bán Erzsébet** csomagot kapott Debrecenből. Amikor felnyitotta a küldeményt, látta, hogy valaki egy kis csokoládétortával lepte meg. Futólag olvasta el a szállítólevél szelvényét, amely szerint a feladó **Molnár Istvánné**, aki **Bán Erzsébet** Debrecenben lakó nővére. A csomag felbontásánál jelen volt a postamesternő sógora, **Bán István** református lelkész felesége is. A postamesternő szelvetekre vágta a csokoládétortát és megkínálta vele sógora nőjét. **Bán Istvánné** pár perc múlva rosszul lett. Azonnal orvosért küldtek, aki gyomormosást alkalmazott és így **Bán Istvánné** jobban lett. Az orvos megvizsgálta a csokoládé-tortát és arra a megállapodásra jutott, hogy a csokoládé-tortába veszedelmes mérget keverték. A kislaluban óriási rémületet keltett az eset. Telefonon azonnal felhívták Debrecenben **Molnárnét**, a csomag állítólagos feladóját. **Molnárné** megdöbbenve hallotta, hogy mi történt és kijelentette, hogy semmiféle tortát nem küldött a húgának. Azonnal jelentést tettek a csendőrségnek, majd a rendőrségnek, ahol a legerélyesebb nyomozás indult meg a titokzatos mérgezett torta feladójának kézrekerítésére.

Az első magyar vasuti villamos mozdony.

A mozdonyt a Budapest—Alag közötti vonalon fogják járatni. A mozdony magyar mérnökök és magyar munkások alkotása.

Én a mezőnek gyermeke vagyok ...

Én a mezőnek gyermeke vagyok ...
Testvérem a föld aranykalásza
És a magasban zengő pacsirta,
Közös dajkánk a barna barázda.

Én a mezőnek gyermeke vagyok ...
Érzem, hogyha sír; tudom, ha örül ...
Gyenge fűszálak, hangyák, méhikék,
Mind rokon velem itt köröskörül.

Én a mezőnek gyermeke vagyok ...
Én tudom, hogy van Isten, mert láttam
Kelő vetésben, erő kalászában,
Piros hajnalban, hő napsugárban.

Én a mezőnek gyermeke vagyok ...
Ha leszáll az ég, ha eljön a csend,
Felrepül lelkem az Isten elé
És leborulva áldásért eseng:

«Istenem? Atyám? Egész világrt
Könyörgök hozzád szent órád előtt,
Ne hagyj magára, szeresd az embert:
Ó, áldd meg érte, áldd meg a mezőt?»

Kántor Mihály (Cigánd.)

Tengerparti várost akarnak alapítani az orosz menekültek.

A Jugoszláviában élő menekült oroszok azt a kérést intézték a szerb kormányhoz, engedné meg nekik, hogy az Adria partján orosz várost alapítsanak. A város neve Nové Ruskó lenne, negyven-ezer lakosa volna, mind orosz. Zsidók egyáltalán nem laktának a városban, még orosz zsidók sem.

A felesége kriptájába zuhant és meghalt. Savvia, a brémai kereskedelmi kamara elnöke ellátogatott a temetőbe felesége kriptájához. Amint a kriptá lejárata borító márványlapra lépett, hogy elhelyezze virágait, a márványlap beszakadt alatta, felesége érc-koporsójára, a hat méteres mélységbe zuhant, nyakát szegte és rögtön meghalt.

Csodaforrás tört fel Hajdúszoboszló határában. Hajdúszoboszló határában hetvenkét fokos melegforrás tört fel a földből. A forró víz, amely 32 méter magasságra szökell, erősen jódtartalmú, úgy hogy nemcsak jódos fürdők létesítésére alkalmas, hanem arra is, hogy jódsót válasszanak ki belőle. A forrás környékén nagy gázterület is van és szakértők abban bíznak, hogy sikerül majd olyan gázforrást nyitniok, amely a kissármási forrásokkal is vetekedhetik. A hatalmas vízoszloppal együtt nagymennyiségű gáz is tör elő a földből. Már maga ez a gázmennyiség elegendő, hogy kellően felhasználva, a várost és környékét ellássa világítással. A forrás értékét még emeli az a körülmény, hogy a hajdúszoboszlói forrás az egyetlen egész Középeurópában, amelynek főfoka 72 fok Celsius.

Aki méreggel akarta az urát otthon tartani. Néhány nappal ezelőtt megjelent a rendőrségen egy józsefvárosi hentesmester, aki panaszt tett ismeretlen tettesek ellen, akik életére törek olyn módon, hogy estéről-estére megmérgezték veronállal, hogy lassan ölj méreggel küldjék őt a másvilágra. A rejtélyes ügyben a rendőrség megkezdte a nyomozást és a detektívek csakhamar megállapították, hogy itt egészen különös ügyről van szó. A nyomozás kiderítette azt is, hogy a kis mennyiségű veronállal, ami az életre egyáltalán nem volt veszedelmes, a hentesmester felesége csempészte be a férje ételébe vagy italába és így érte el azt a célját, hogy a férje, aki az utóbbi időben gyakran maradozott ki, az estéket otthon töltse. A rendőrségen a feljelentés ügyét ezzel el is intézték s a további eljárást beszüntették.

Tekintélyes védői tiszteletdíj. A királyperben Doteschall Alfréd ügyetmi tanár volt Andrassy Gyula gróf védője, aki, miután honoráriumát nem tudta megkapni, a bírósághoz fordult. A bíróság Andrassyt 15 ezer aranykorona megfizetésére kötelezte. A tábla az ügyvédi díjazást 20 ezer aranykoronára, a Kuria jogerősen 25 ezer aranykoronára emelte fel. (360 millió papirkorona.)

Ártatlant végeztek ki egy rablógylkos helyett. Filadelfiában egy leartóztatott ember, József Woods bevalotta, hogy még 1918-ban ő ölte meg azt a bankpénztárost, akinek haláláért annak idején Gordon Hambyt ki is végezték. Később visszavonta beismerő vallomását, de felesége, akivel szemben Woods igen kegyetlenül viselkedett, megerősítette, hogy Hambynak a társa az ura volt, sőt hogy az igazi tettes nem a kivégzett ember, hanem az ő férje volt.

Egy híres mozinész regényes házassága és borzalmas vége. A moziból nálunk is ismert népszerű filmszínész, Max Linder borzalmas módon vetett véget életének, miután megölte fiatal feleségét. Párisban történt a megrondító esemény. Max Linder, akinek polgári neve Leveilles volt, ifjú feleségével együtt ment a halálba. Közös elhatározása nagy adag veronáll és morfiumot vettek be, aztán Linder felvágta fiatal feleségének mindkét karján az ütőereket, majd a saját ütőereit metszette fel. Lindernek még csak 20 éves volt, férje 39. A szerencsétlen házaspár sok levelet hagyott hátra, amelyekből kiderül, hogy közösen határozták el az öngyilkosságot. Max Linder már régen leszámolt az étellel, búskomor volt, mert gyógyíthatatlan idegja kinozta.

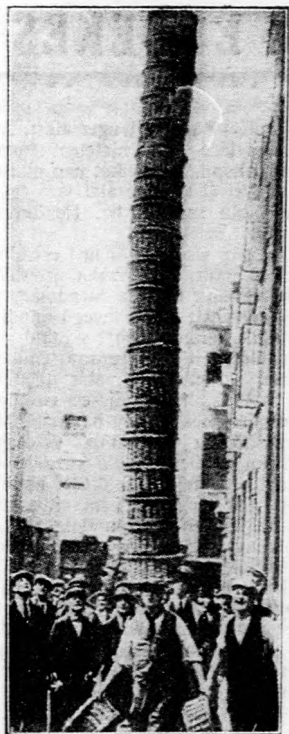
Élethalálharc a levegőben. Borzalmas kalandja volt kétezre méter magasságban egy Hrazdil nevű cseh pilótának, akinek utasa, Cizarik Alajos dr., a tót néppárt titkára, a nagy magasságban hirtelen megőrült, rávetette magát a pilótára és fojtogatni kezdte. A pilóta kétségbeesett küzdelmet vívott az örüllett, végül sikerült a nyakát megragadni s így félkézzel távoltartotta magától, másik kezével pedig a veszedelmes ingadozó repülőgépet kormányozta. Ereje azonban fogytán volt s a veszedelmezt növelte, hogy a repülőgép sűrű erdők felett szállott és sehol sem látszott kedvező terep a leszállásra. Végül is Rimaszombat környékén sikerült földre ereszkednie. Ebben a pillanatban az örült ismét rávetette magát és ismét fojtogatni kezdte, de szerencsére a közelben favágók dolgoztak és Hrazdil segítségére siettek. Így aztán sikerült a megtérbolyodott embert ártalmatlanná tenni.

Elkészült az első repülő hadihajó. Az angol tengernagyi hivatal képviselőinek jelenlétében az angol flotta kísérleteket folytat egy repülő torpedónaszáddal, ami első lépést jelent a repülőhadihajók gondolatának megvalósításához. A repülőgép hidrolán, amely a levegőben hatvan, a vizen százeket mérföldnyí óránként sebességgel halad. A gép aléptímvényét két mahagonból épült csónaktest, ezek között van a 1800 font súlyú torpedó. A naszad fedélzetén két gépfegyver is van és mint bombavető repülőgép is használható. A gép legnagyobb előnye eddig el nem ért hadmozdulati képességében rejlik. Tehát a nagy békesség közepette egyre újabb háborús eszközök születnek.

Különös fogadás. A franciaországi Amiensben egy Ah Henrik nevű fiatalember fogadott, hogy harminc napig kitarja evés nélkül. Befeküdt egy koporsóba hét liter cukrosvizet és néhány ópiumpasztilát tett melléje, aztán a közséji jegyző ellenőrzése mellett lepecsételték a koporsóba. Teljes harminc nap mulva felnyitották a koporsót és Ah Henrik egészségesen szállott ki belőle, csak persze alaposan lefogyott.

Egy örült cselédleány rémtette. A felsőausztriai Riedben Wehrningen vendéglős két gyermekét, mialatt a gyermekek szülei a szomszédos faluban időztek, a cselédleány hirtelen támadt elmezavarában megölte oly módon, hogy a gyermek teájába mérget kevert.

Fantasztikus amerikai terv műhús előállítására. Amerikát nem ok nélkül nevezik a korlátlan lehetőségek országának. Az amerikai üzleti leleményesség még fából is vaskarikát csinál, csakhogy kiszedje a más zsebéből a dollárt. Az a hír azonban, amely Csikagóból repült világgá, még Amerikában is szokatlan ujjtársról számol be. Arról van szó, hogy az amerikai húskonzervgyárosok egyesületének legutóbbi közgyűlésén az elnök bejelentette, hogy a húskonzervgyárak nemskóra eszintetikus bifszteketa, műhúst fognak előállítani. Amint a műselyemgyártás kiküszöbölte a selyem előállításából a selyemhernyót, mondotta az elnök, így a műhús is ki fogja zárni a húselőállításából a szarvasmarhát.

Egy péklegény bravúra.
Húsz üres kenyereskosarat visz
a fején London egyik utcáján.

ÉRDEKES KRÓNIKA

Két napig a tenger alatt. A világháború alatt egy olasz tengeralattjáró gépei hirtelen elromlottak, lesüllyedt a tenger fenekére, ahonnan csak két nap múlva tudott fölemelkedni. A két nap élményeiről a tengeralattjáró egyik tisztje annakidején egy újság hasábjain számolt be. Rendkívül érdekes cikkéből közöljük az alábbi részleteket:

«Az első nap nagy csendben, minden különösebb izgalom nélkül mult el. Éjszaka azonban alig néhányan tudtak aludni. Akiék elnyomott a fáradtság, azok borzalmas álmokra riadtak minduntalan föl. A levegő mindig kevesebb, illetve nehezebb lett. Füllünk, fejünk zúgott s mind gyakrabban fogott el bennünket a szédülés. Kitért rajtunk a rémület: éreztük, hogy itt fogunk valamennyien pusztulni. Már az utolsó mentésvárás folyamatunk: az italhoz, hogy teljesen eltompuljon az agyunk és ne tudjunk semmiről. De ez sem használt. Mind nagyobb erővel tört föl mindenből az életösztön. Valósággal állatián megnyilatkozásokat láttam az életért való küzdelemben. Eltűnt a fegyelmelzés, a rang, a tisztelet s az örület határán az egyes embereket nem lehetett már meg sem ismerni. a tengeralattjáró gépezetének kijavításán közben folyton dolgoztak, de eredmény nélkül. A mérnökön és tisztéken is urrá lett a kétségbeesés s látva a munka eredménytelenségét: a fásultság is. Abba hagyták a küzdelmet és várták őket is a legborzalmasabb halált. Most már mindenki dühögött. Az emberek egymást taposták, verték, voltak, akik fogukkal a saját húsukat rágták vagy egymást tépték, mintha ennek a haragnak a segítségével indíthatnák meg a mozdulatlan gépezetet. Egyesek a fegyverükhöz nyultak s végeztek magukkal. Senkise sem sajnálta őket, hanem inkább irigyelték bátorságukat. Amikor már közöttünk járt a halál, kissé megnyugodtak az idegek s valami nemtörődömség ült jótékonyan a lelkükre. S ekkor néhányan még egy utolsó kísérletet tettek. Újra az elromlott gépek kijavításához fogtak. Két közlegény dühösen rontott felebbvalóira, akik a gép mellett foglalatostokták:

— Te tanultál, te értesz ehhez a dologhoz. Meg tudod csinálni vagy nem tudod? Mi haza akarunk menni... haza... haza... érted... Vigyé el bennünket föl, érted! — ordította.

A másik halottra vált arccal, kezében a gyilkoló szerszámmal lépett az egyik tisztéhez:

— Ha nem viszel rögtön föl, az anyámhoz, agyonzúzlak! — és szemében az örület lángja gyúlt ki.

És megtörtént a csoda. Az egyik mérnök megtalálta a hibát, amelyet hamarosan kijavítottak s mi emelkedni kezdtünk. Két nap után ismét a tenger felszínén voltunk, de a borzalmas élmény rettenetes emlékeket hagyott lelkünkben.

Tánc-láz Londonban. Az egyik londoni lap szerint az angolok «tangó-lázban» szenvednek. A tangó-láz egészen kivételtétette az angolokat emberi mivoltukból. Mindenki ezt az újfajta francia táncot járja. Londonban az emberek, amikor az utcán mennek, tangó-lépésekben lejtnek. Macskaszzerűen lépnek hátrát előre s azután egy pillanatra megállanak, újra három lépés, testük kigyózik, szóval az utcán is a szó-szoros értelmében véve táncolnak. Sőt a beszédjük is a tánchoz kezd idomulni. Egymás mellett haladva — tánclelésben természetesen — a beszélgetés is meg-meg szakad, énekklésé válik. Londonban naponként van tangó-rádió előadás, muzsika, van már tangóruha, tangócipő, tangóeddel és azernyi más tangókellék. S ha ennyi minden van, miért ne lehetne ez utcán tangólépésben menni és «tangóul» beszélni?

Az elzalogosított guillotine. 1847-ben történt. A párisi hóhér: Sanson, akinek a nagyapja végezte ki XVI. Lajos királyt, pénzsűkében szenvedett. Nem tudván másként segíteni a bajon, zálogba csapta a guillotine-t. A zálogos nagy összeget adott rá, mert ez a guillotine szolgálta Sanson nagyapját is. A hóhér azonban nagy baj érte. Váratlanul ugyanis halálra ítélték egy betörőt s Sansonnak megüzenték, tartsa készenlétben a guillotine-t, hogy bármely pillanatban a kivégzés színhelyére szállíthassa. Nosza rohan a hóhér a zálogoshoz s könyörög neki, hogy legalább csak egy félnapra adja ki a zálogtárgyat, mert kivégzés lesz. A zálogos azonban pénz nélkül nem volt hajlandó a guillotine-t kiadni. A betörő kivégzésének még aznap meg kellett volna történni. Sanson végső kétségbeesésében elment az ügyészségre s bejelentette, hogy a betörőnek élnie kell, mert a guillotine zálogházban van s ő kívánlani nem tudja. Az ügyészség erre kiváltotta négyezer frankért a guillotine-t és végrehajtatta az ítéletet, utána pedig Sansont ültették le a vádlottak padjára.

Hogyan irtotta ki a párbajt egy bölcs ázsiai fejedelem. A koreaiak (ázsiai nép) akik ma a világ legbékésebb népei közé tartoznak, nem voltak mindig ilyenek. Volt idő, amikor igen nagy volt a harci kedvük és igen jól tudtak bánni a fegyverrel. Akkoriban a párbajok, támadások és véres összeütközések napirenden voltak, úgy hogy végre is az uralkodónak kellett közbe lépnie, hogy a mindinkább elmérgesedő bajnak elejét vegye. Rendeletet adott ki, amely szerint azontúl minden koreai ember csakis porcellánkalapban jelenhet meg az utcán és aki a kalapot levezvi vagy anélkül megy az utcára, az első esetben ötven botütéssel, második esetben pedig halállal bünhődik. A porcellánkalap egy fölfördített virágvázához hasonlított; hasonló alakú kalapokat különben még ma is viselnek Koreában, csak hogy most nem porcellánból, hanem bambuszszádból, szalmából vagy vászonból készítik azokat. Az uralkodó ravasz rendeletének csakhamar meg volt a kívánt hatása. Ha két koreai fegyverrel egymásra akart támadni, akkor mindig veszélyben forgott a porcellánkalap. Két eshetőség volt: vagy le kellett venni a kalapot párviadal előtt és akkor az ötven botütés elkerülhetetlen volt, vagy pedig fönnhagyták a fejükön, de akkor a harc folyamán biztosan leesett és darabokra tört, amiért szintén ötven botütés járt. A párbajozás tehát mindenképen veszélyes volt. Így tehát a rendelet nyomán a koreaiak lassankint leszoktak a párviadalról, sőt idővel magáról a fegyverforgatástól is elszoktak és a világ legbékésebb népe lettek. Az uralkodó pedig az országát elnevezte «a csöndes reggel és a nyugodt est országának».

A TUDOMÁNY VILÁGÁBÓL

Háromezeréves vas, amely nem rozsdás. Tudjuk jól, hogy mindenféle vaseszköz, ha hosszabb ideig áll a levegőn, úgy bizonyos idő múlva a levegő hatására változást szenved, vagy amint mondani szoktak, megrozsdásodik. A tudománynak csak a legutóbbi években sikerült olyan vasat előállítani, amely semmi körülmények között sem rozsdásodik meg, igaz ugyan, hogy ilyen vas ipari célokra nem annyira alkalmas, mint a rendes vas. Nagyon érdekes tehát az az eset, hogy Indiában, Delhi városa mellett, egy vasoszlop találtak, amelyet a belevéselt felirat szerint három, ezer évvel ezelőtt állítottak fel. Ez a vasoszlop, amely hét méter magasra áll ki a föld fölött, de a föld alatt még mintegy kilenc méter mélyre nyúlik és tizenhét ezer kilogrammot nyom, a három-ezer év alatt a rozsdásodásnak a legcsekélyebb jelét sem mutatja. Alig képzelhető el, hogy őszkopalapács és más modern eszközök használata nélkül, hogy voltak képek az akkoriak egy tizenhat méteres oszlopot felállítani, mikor a történeti kutatások azt állítják, hogy a kezdetleges kemencékben csak huszonöt kilogramm vasat tudtak megolvastani. Ezt a tizenhét ezer kilós vasoszlopot huszonöt kilogramm darabokból kellett tehát összerakni, az egész oszlopon azonban forrasztásnak semmi nyomát nem találni. Mindenesetre nagyon figyelemreméltó, hogy a nem rozsdásodó vas előállításának titkát, amit a modern tudomány csak az utóbbi években fejtett meg, háromezer évvel ezelőtt már ismerték, mert az fel sem tehető, hogy véletlenül sikerült volna tizenhét ezer kilogramm súlyú különleges vasat előállítani.

Papírból készült padló. Amerikában, a hasznos újítások hazájában, mostanában kísérleteznek azzal, hogy a drágább faburkolatú szobapadlókat papírmászból készült padlóval helyettesítsék. A papírmászapadlónak olcsóságán kívül nagy előnye a fapadlóval szemben az a körülmény, hogy a papírból készült padlózatnál hiányoznak mindazok a hézagok, melyek a fapadlónál a por és piszok leülepedését lehetővé teszik és így menedéket nyújtanak a betegesgököző baktériumoknak is. Azonkívül nagy előnye még a papírpadlónak, hogy rossz hővezető és a hangot tompítja. Elkészítésénél porrá őrölt papír közé cementet vegyitnek és ezt az anyagot vízzel együtt péppé gyúriák. Az így készített pépet a padlón szétkenik, lehengerelik, tetszés szerinti színre megfestik s a pép kiszáradása után a padló készen van.

A földi giliszta mint orvosság. Keletnek egyik legveszedelmesebb betegsége: a láz. Már a régi időkben — mikor még az orvosi tudomány nem volt a mai fejlettségi fokon — megpróbálkoztak hathatós ellenszert találni a láz ellen. Így például az ókorban is felismerték a száritott földi giliszta húsának lázlelőpítő hatását. A mai modern orvostudomány is sokszor hozza elő a földi giliszta, sokszor megvetett népies szokásokhoz és Japánban — ahol a nép ősidők óta használja a földi giliszta orvosságát — megvizsgálták a rovar és kimutatták, hogy a sok tyrosin tartalma csillapítja a lázt. Ennek a tyrosinnak előnye az, hogy a szervezetre máskülönben semmi káros, mérgező hatással nincs.

Szénbányák a tenger alatt. Tudvalévő dolog, hogy az emberi leleményesség mennyire uralkodik már a természet ősi erőin. A természet aratott győzelmek egyik legfontosabbika, hogy kaput nyitott az ember a föld belsejébe és annak leghasznosabb kincsét, a szénét magának követeli. A bányászkodás kezdetén még csak csekély mélységű aknákat mélyítették s inkább csak a felszínen elhelyezkedett rétegek széntartalmát használták fel, később azonban ezer métert meghaladó mélységekbe is lemerészkedtek. A modern bányászkodás azonban még tovább halad s ma már a tenger alá is behatol csákányával. Ausztráliában, Sydney városa mellett, van a világ legnagyobb tengeralatti szénbányája, amely három és fél kilométernyire terjed a tenger alatt. Ez talán a mai kor legmodernebb szénbányája, amely különleges helyzete dacára is úgy egészségi, mint kényelmi szempontból a legtekintélyesebb.

A foglalkozás hatása az életkorra. Éveken át folytatott megfigyelések és statisztikai adatok alapján ma már pontosan meg tudjuk mondani, hogy általában milyen foglalkozású emberek élnek a legtovább és életüknek melyik körülménye siettetni halálukat. A legtovább élő emberek a földművesek és szellemi munkások, utóbbiak közül különösen a bölcselek, a diplomaták, a szónokok és a művészek. Az egyoldalú testi munkát végző emberek korán meghalnak, mert az agy, ami végeredményben az összes szerveket uralja, semmi munkát nem fejt ki, idő előtt megöregszik, elgyengül és ennek folytán a testben is korai öregség áll be. A tanult emberek közül leghamarább az orvosok öregszenek meg, aminek oka az éjszakai nyugalmatlan gyakori zavarása és az örökös, igen nagy felelősséggel járó munka. Az ipari munkák közül legegészségesebb az asztalosmunka, nem nagyon siettetni még az öregeket a pék, kőműves, szabó és cipész munkája sem. A bányász, kőfaragó és festő mesterség azonban már meglehetősen ártalmas. Legveszedelmesebb foglalkozás, illetőleg legkorábban öregít, a serfőző és korcsmai munka, mert az itt dolgozók állandóan a káros alkoholgőzökkel telt levegőben élnek.

Gyöngy a kókuszdióban. Mindenki tudja, hogy az ékszerék királya: az igazgyöngy állati termék és a tengeri kagylók héjában találják. Egy holland tudós nemrégiben rendkívül érdekes felfedezést tett, mennyiben a forróösvény vidékeken termő kókuszdió belsejében talált gyöngyöket. Ezek a kókuszdióban lévő gyöngyök meszes anyagból állanak, tejfehérszínűek és csak nagyon ritka esetben találhatók. A gyöngy csak olyan dióban képződik, amelyik nem termékenyült meg és ilyen esetben a csira mérszakkal itatódik át, a gyöngy fehért tulajdonképpen a növény csirájából lesz. Ritkásága mellett még azért is nehéz az ilyen megtermékenyítetlen gyümölcsöt megszerezni, mert a bennszülöttek talizmánként tisztelik és féltékenyen őrzik az európaiaktól.

TRÉFÁK

Megfelelt.

Egy dicsekedni kívánó fiatalember minden percben elővette új óráját, hogy a társaság tagjai bámulják annak szépségét és drágaságát. Egy alkalommal bizonyos öreg úr is kezébe vette az órát és soká elnézvé, ezekkel a szavakkal adta vissza: — Az óra szép, de a mutatója semmit sem ér.

A diák és a zsidó.

Rubin zsidó így szólt a diákhoz, kinek adóssága régen föl vala róva, nem ugyan a rézfokosa nyelére, hanem a zsidó kettős rajzúnál vezetett protokollumban:

— Diák úr! nekem csak két szóm van magához: «Adós fizess!»

— Magam is csak két szóval válaszolok — mondá hidegvérrel a diák. — «Eb fizet.»

(Beküldte Györke Lajos Senyeházáról.)

Gyermekfurfang.

Lacika: Nagymama, a te szemüveged nagyít?

Nagymama: Igen, fiacskám.

Lacika: Akkor vedd le, mert kalácsot kérek.

(Beküldte Papp Sándorné Csolyópusztáról.)

Számtan.

Egyik úr: Hogy megy a sora?

Másik úr: Úgy mint a ketteseknek.

Egyik úr: Miért a ketteseknek?

Másik úr: Mert ma csak egyeseknek megy jól.

A részeg.

— Te szerencsétlen ember, már megint kocsmából jössz?

— Érdekes vagy, hát mindig bent üljek?

(Beküldte Stancl Gyula Babocsáról.)

Melyik a legjobb víz.

Két atyafi azon vitakozott, hogy melyik a legjobb víz. Jó ideje marakodtak már, mikor az egyik így vetett véget a vitának:

— Hiába beszél, komám, a legjobb víz mégis csak a korcsmabeli, mert abban egy kis — bor is van.

(Beküldte Nagy József Mátyásról.)

Eltalálta.

Apa (kisfiához): Rudi, már megint tele vagy piszokkal.

Rudi csodálkozva néz az apjára.

Apa: Mit nézel? Olyan vagy mint egy kis malac! Talán azt se tudod, mi a malac?

Rudi: De igen, tudom: egy nagy dísznőnek a kis fia.

Megfelelt.

Egy nemességével kérkedő úr mindig órákhosszat büszkélkedett az őseivel. Egy másik úr, aki végre is meguntta ezt a hengeget, így szólott hozzá:

— Az Ön családja akkor hát olyan, mint a krumpli.

— Hogy, hogy? — kérdezte megütődve az úr.

— Mert annak is a legjava a föld alatt van.

(Beküldte ifjú Józsa Lajos Tiszaderzséről.)

REJTVÉNYEK

1. Tréfás talány.

Nincsen esze, nem tud beszélni.

Mégis mindig igazat mond.

Mi az?

(Beküldte Kovács Mária Mesterszállásról.)

2. Talány.

Öt betűből állok. Szárnyon járok. Ha három betűmet elvágod, négy lábom járok. Ha első betűmet elveszed, nélkülözhetetlen eszköz lesz belőlem.

Mi vagyok?

(Beküldte Papp Sándorné Csolyópusztáról.)

3. Szám-tani rejtvény.

Egy halásztól kérdezték, hogy mennyi halat fogott. A halász így válaszolt:

— Ha ötször annyit fogtam volna, mint valósággal fogtam, akkor annyival volna kilencvenkilencnél több, mint amennyivel most kevesebb.

Hány halat fogott a halász?

(Beküldte Pintér István Nakról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a 49-ik számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények megfejtését tíz napon belül okvetlenül juttassák el hozzánk, mert az elkésve érkezett megfejtők neveit nincs módunkban közölni.

A 43-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Betűrejtvény: **Tehervonat.**

2. Számrejtvény: **Leányok lapja.**

3. Pótlórejtvény: **Isten háza.**

Megfejtették: Pál Antal, dr. Kiss Ernő, Lipták Pál, ifj. Dániel Pál, Havas József, Király István, Szalkai Sándor, Herok Ilonka, Ráksi Gyula, Czemer Ferenc, Györkönyi József, Hajdu Tibor, Kovács László, Kiss Antal, Joó Sándor, Kazal Gábor, Knoll Lajos, Rác László, Bihari Mátyás, Fehér Vince, Kiss László.

Jutalomkönyvet nyertek: **Dr. Kiss Ernő (Kiskunhalas), Pál Antal (Békes), Lipták Pál (Edelény), Bihari Mátyás (Székesfehérvár), Györkönyi József (Debrecen).**

A 44-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

AHOL A PACSIRTA DALOL

REGÉNY — IRTA MÓRICZ PÁL

(8. közlemény.)

— Te, hadnagy úr! Mit sóhajtozol? Talán azt a hegyes tornyot akard tovább fújni? ... Pedig én azt hiszem, így sem érünk oda soha? — nyöszörgött a kadét. Gyűrött zseb-kendőjével lustán törülgette izzadt, poros arcát.

A sugár mezősi torony ugyanis már órák óta csalogatta a vitézeket. Az ős nyarat álmódott. A rekkenő meleg levegőben bágyadtan uszált a fehér békanyál. Mérföld-mérföld után maradt el, az a sugár torony meg, mintha csakugyan futott volna a lovasvitézek elől? ... A sűrű, fekete port oldalt verte az időnként támadó pusztai szél. Rezgett az út-széli nyárfák lombja. Ezüst palástot borított a magányos betyárcsárda rongyos nádtetője felé, amelynek régi dicsősége aláhanyatlott, falai roskadoznak ... Bent a pusztaság mélyében a délibáb játszogatótt csalfán. Csalékony képekkel csalogatta a szemet. A magyar puszták tündére a délibáb. Fenyőillatos hegyek között nem szendereg, nem bujós-kázik ilyen habtestű szép tündér. Ámde, amikor habos kötő-jét a perzselt, a szikkadt magyar puszták fölött kiteríti, azt hinnéd, valami tengeráradat hullámszik ottan. Holott a délibáb tündére enyeleg ilyenkor. A délibáb tündére ékesítgeti, becézgeti, törülgeti habos kötőjével a kimelegedett pusztát, a szép magyar pusztát, amelybe szerelmes a tündér. A magyar pusztá minden tavaszkor harmatos, illatos virágokkal, selyem pázsittal kedveskedik a szép tündérnek.

A «conté» nem érdekelte a délibáb. Lovagvesszőjével inkább a levegőben kóválygó apróbb fajta bögölylegyeket csapkodta, melyeknek mérges raját a marhaállások helyek-ről kapta szárnyára az időnként támadó pusztai szél. Debaldi hadnagy végtelenül dühöngött. Ezt a poros pusztát, a legyeket, a mezősi hegyes tornyot, a legfőbb parancsnokságot mindent, az egész világot szívesen összetörte volna egy óriás mozsárütőben.

— Hát stráfkompánia vagyunk mi! He!?! ... Bécs után Mezős?! Ezt nevezem hadügyminiszteri észnek ...

Kadét von Britoff nem állhatta tovább, föl kacagott. Olyan mulatságos volt a Debaldi hadnagy naptól égett, portól lepott savanyú arca. A kadét kacagva nyult a nyerge-táskába.

— Mi a? Na, mi az? — A hadnagy fölriadt, egy véletlen sarkantyú nyomásra tüzes feketéje is oldalt ugrott. — Konyak?

— Nem a! Barát pálinka! — mosolygott önelégülten a kadét, miközben a kívánatos palackot odanyújtotta a hadnagnak ...

A lovasszázad elején Dénes kapitány lovagolt, Barcza főhadnaggal, meg báró Nosztitz hadnaggal, aki a századnál a rangidősebb hadnagy volt ... Mellettük poroszkált Klein ezredorvos is, nagy szürke, csontos gebén. Az érdemes szürke alázatosan lekonyította fejét, mintha csak tudta volna, hogy az orvosi tudomány mely fölcent bajnokát emeli a hátán. A fölcent bajnok ültőhelyében megivott egy kisebb hordó sört.

— A doktor úgy néz ki, mint Sancho Panza! — szölt Barcza főhadnagy, érdekes arcú, szikár, barna magyar huszár.

— De, a don Kisotte lován! — fejezte be a mondókát Nosztitz báró. Még a spanyol grandosan vasalt arcú Dénes kapitány is elmosolyodott, csupán a pohos Klein doktor fenyegette Barczát.

Beszélgetés közben könnyebben telt az idő. A tiszturak csak akkor rugtattak szakaszai mellé, amikor Dénes kapitány a város közelében kardot rántott és elhangzott a harsány vezényszó:

— Habt acht! — A kürtösök pedig a mene-

telő huszárszázad élén teletüdőből, dagadt fekete pófával fújni kezdték a gyönyörű General-marsot ...

A skadron szétesése a piacról történt. A mezősi piacon rendkívül sokan várták az érkező huszárságot. Különösen fiatal paraszt nők. Kíváncsian várták a nyalka huszárokat és mikor a nagy piacra berobogtak, a menyecskék ragyogó szeméből kivillogott a kérdés:

— Vajjon melyik lesz, milyen lesz, a mi huszárunk?!

— Urak! ... Két óra múltán a nagy vendéglőben találkoztunk! — Ezt Dénes kapitány mondta tisztjeinek. Azután az egyik szállásoló altiszttel elsieltett a század kijelölt irodájához, ahol Podhorák őrmester, a számvívó, már nagyban rakatta, nagyban rendeztette a málhákat.

— Herr Rittmeister! Ich melde ghorzászt ...

— Also gut! Hagyja, Podhorák! — és a kapitány intett az ősz katonának. — Tehát rendben minden? Tehát nem tévedt el semmi? Tehát intézkedjék, hogy a tiszturak a málhákat idejékorán megkapják ... Szervusz! — Sarkantyúit pengetve, Dénes kapitány távozott, az altiszt elvezette közeli szállására.

8.

— No, Barcza, hát előérkeztl? — Dénes kapitány e szókkal fogadta a főhadnagyt. Ő valamivel korábban érkezett. A vendéglői fehér asztal mellett már ismerkedett is a vendéglátó mezősi urakkal. A hadseregben gyakori az ilyen típus, mint Dénes kapitány. Ezek az úgynevezett «nagy markirozók». Markirozzák még a pontosságot is, bárha másként korántsem buzgóbb katonák, mint a conte Debaldi. Pedig Debaldi hadnagy kerülte a megerőltetést.

Dénes kapitány, ez a szép szál katona is, csak így szemfényvesztősködött katonáéknál. Ha valami magas parancsnok vizsgált a gyakorlótéren, akkor a délceg Dénes kapitány hangja úgy harsogott, mint a bombardó ... Vladimir főhadnagy, az ezredadjudtáns Zsbozsenszky lovag, épen ezen okból nevezte el a nagyképű, nagyhangú kapitányt — «Bombardó kapitánynak». E találó gonosz gúnynevet még a vér sem mosta le Dénes kapitányról, midőn utóbb heves összeszólalkozás után Zsbozsenszkyvel meg is verekedett. Az ezred tisztikara sokáig emlegette ezt a párbajt. Dénes kapitány épen az orrára kapott takaros vágást.

A vendéglői asztal egyik főhelyét a polgármester mellett a kapitány foglalta el. Néhány idősebb mezősi úr csoportosult körülök. Az előljárátság fejei.

— Barcza főhadnagy! — a kapitány maga mutatta be a főtisztjét.

— Urházy polgármester! — így nevezte meg magát a legközelebbi, kedves arcú mezősi úr. Kezet szorítottak. A többi mezősi úr is egyenként bemutatkozott.

— Móni Döme! — pattogott a pocok kiskurátor. Előbb még Klein ezredorvossal vitatták a kőbányai és pilzeni sörök közötti különbséget, miközben gyorsan ürítgették a sörös poharakat.

— Besgyány Tóni, városi alkaptány! — hajlongott a peckes katonai szállásbiztos. E tagbaszakadt, hirtelenszöke fiatalembernek, mint minden Besgyánynak, vakmerően hegyes volt az orra ...

Barcza főhadnagy a polgármester mellé ült. Élénk beszédbe elegyedtek. Urházy polgármester a mezősi gazdák lótenyésztéséről értekezett. Tüzesen vitatta, hogy kitar-tóbb, huszár alá valóbb lovakat tenyésztenek, mint a nyírségi gazdák. És el is hihető, mert a nyírségi homokon nőtt lovak gyenge lábúak és, ha amúgy formásak is, hamar kifáradnak.

VÁSÁR ÉS PIAC

Fővárosi árak 1925 november hó 8-án.

Gabonavásár. 76 kilogrammos tiszavidéki búza 342—345, fejmegyei 337.5—340, egyéb dunántúli 335—337.5, 77 kilogrammos tiszavidéki 347.5—350, fejmegyei 342.5—345, egyéb dunántúli 340—342.5, 79 kilogrammos tiszavidéki 352.5—355, fejmegyei 347.5—350, egyéb dunántúli 345—347.5, rozs 220—225, takarmányárpa 240—260, sörárpa 320—350, köles 200—205, zab 245—255, ótengeri 270—275, repce 610—620 ezer korona métermázsánként.

Liszt- és őrléménypiac. Dupla 0-ás 5800, 0-ás 5700, 2-es 5300, 6-os 3800—4000, takarmányliszt 2000, korpa 1600, 1-es rozsliszt 4000, 75%-os egységes rozsliszt 3400 korona kilogrammonként zsákkal együtt.

Takarmányvásár. Rétiszéna I. rendű ó 125—135.000, II. rendű ó 85—120.000, III. rendű csomagolásra 40—80.000, muharszéna 80—130.000, lucernaszéna 140—170.000, búkkönyszéna 130.000, tengeri szemes 175—180.000, tengeri csöves 130.000, takarmányrépa 35—38.000, alomszalma 50—75.000, zsúpszalma 70—95.000 korona métermázsánként, zsúpszalma 1 kéve 4000 korona.

Vetőmagvak. Bab, fehér métermázsánként 280—300, bab, tarka 200—220, borsó, Viktória 350—450, borsó, express 450—500, baltacim 750—800, búkköny, tavaszi 250—270, cirokmag 160—180, koriander 320—350, csillagfűrt 210—230 ezer koronában értendő. Fehérhere 2:500—3:500 millió koronában értendő. Kendermag 320—340, köles 230—250, lenmag 620—650, lencse, prima 550—750 ezer koronában értendő. Lóhere nyers, nagyarakás, nem tisztítható 1:900—2:000, lóhere, nyers, nagyarakás, tisztítható 2:100—2:200, lóhere, nagyarakamentes 2:300—2:500, lóhere, vörös, ólomzárolt 2:800—2:900, lóhere, fehér, ólomzárolt 2:900—3:000, lucernamag nyers, nagyarakás, nem tisztítható 2:000—2:100, lucernamag nyers, nagyarakás, tisztítható 2:200—2:300, lucernamag, nagyarakamentes 2:400—2:600, lucernamag vörös, ólomzárolt 2:800—2:900, lucernamag fehér, ólomzárolt 3:100—3:200, mák 1:800—1:850 millió koronában értendő. Muharmag 150—170, mustár 850—950, napraforgó, fehér 280—300, napraforgó, szürke 260—270 ezer koronában értendő. Nyulszapuka 1:500—1:800 millió koronában értendő, tatárka 280—300, tökmag 560—580 ezer koronában értendő.

Vágómarhavásár. Ökör legjobb 12—12.500, kivételesen 16—16.500, közép 8—11.500, gyengébb 6—8.000, bika jobb 12—12.500, kivételesen 16—16.500, közép és gyenge 7—11.500, tehén jobb 10—14.000, kivételesen 14.500—15.500, közép és gyenge 6—9.500, kicsontozni való 4—6.000, növénydek 4—11.000 korona kilogrammonként élősúlyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 13—16.000, középminőségű 18—19.000, nehéz sertés 20—21.000 korona kilogrammonként élősúlyban.

Lóvásár. Jobb minőségű lovak: hátas, csikó 4000—800.000, igás kocsiló, nehéz 4.000.000—7.400.000, könnyű 3.000.000—7.500.000, számár 400.000, öszvér 3.200.000, alarendelt minőségű lovak 300.000—4.000.000, vágólovak 200.000—1.800.000 korona. Vidéki vágóra vásároltak 53 darabot.

Szurómarhavásár. Élő borjúk: Belföldi szopós: I. rendű 18.500—19.000, kivételesen 20.000, II. rendű 16—18.000 K kg.-ként élősúlyban.

Juhvásár. Feljavított juh 4000—6500 korona kilogrammonként élősúlyban.

Ügyeljen
bevásárlásainál

védjegyünkre!

*Befordultam a konyhára,
Kávét főzött ott a Sára.
Ez a kávé de rossz lenne,
Hogyha FRANCK nem
volna bennel!*

D. 177 O. 25 I. — V. 4.

Tenyészállatok és jármosökrök. I. rendű belföldi jármosökrök 13—14.500, I. rendű tarka jármosökrök 12—13.000, friss fejostehén 12.500—16.000, 1½ éves üszök 13—16.000, 1½ éves tinók 12—14.000 korona kilogrammonként élősúlyban.

Tej és tejtermékek. Teljes tej literje 4500—5000, tejszinhab literje 40—55.000, tejfel literje 20—28.000, vaj kilogrammja 60—72.000, nagyban 44—48.000, juhturó kilogrammja 32—40.000, tehénturó kilogrammja 12—18.000, ementáli sajt kilogrammja kicsinyben 60—80.000, nagyban 40—45.000, grói sajt kilogrammja kicsinyben 60—70.000, trappista sajt kilogrammja kicsinyben 34—50.000, nagyban 28—32.000 korona.

Baromfi és tojás. Csirke kg.-ja 18—45.000, tyúk kg.-ja 35—60.000, hizott ruca kg.-ja 26—32.000, hizott lúd kg.-ja 26—32.000, sovány pulyka darabja 50—100.000, libamáj kg.-ja 40—100.000, lúdzsír kg.-ja 38—55.000 tojás darabja 1800—2500 korona.

Őszi vetésekben bagolyféle, honvédbogár, repcedarázs hernyóinak, a gabonafutrinka lárváinak pusztítását biztosan megakadályozza

méregmentes **THANOL** permetezésre
arzénméreg **ARZOLA—MOLEX** arzénméreg
permetezésre. porozásra.

MEZEI EGÉR (pocok) legkedvesebb mérgezett eledele a kukoricatörmelékkel készített

ARVALIN
foszforméreg, 4-5 órán belül biztosan öl.

Egyéb egér- és patkányirtó szerek:
MUROL
strichnines búza
CILLON
méregmentes készítmény.

Vértetvek, pajzstetvek ellen:

ENDALMOLA
permetezésre, lombhullás után.

a sebhelyek bekenésére.

Téli araszolók (zöld hernyók) ellen:

HIBERNA
enyvgúró.

Október—novemberben kell a téli araszolók ellen védekezni.

KÉRJEN ISMERTETŐT! „CHINOIN” vegyszeti gyár UJPEST. KÉRJEN ISMERTETŐT!

Halpiac. Árak kilogrammonként: Ponty elsőrendű kicsinyben 35—50.000, nagyban 28—32.000, másodrendű kicsinyben 25—35.000, nagyban 23—28.000 korona.

Vadpiac. Nyúl bőrbén darabja 50—80.000, nagyban 40—60.000, fácán darabja 60—80.000, fogoly darabja 25—35.000, nagyban 27.000 K.

Zöldség és gyümölcs. Sárgarépa 2000—5000, petrezselyem 2000—5000, zeller 2000—8000, kalarábé 1000—25000, vöröshagyma 1300—2500, fokhagyma 16—30.000, cékla 1500—5000, fejeskáposzta 700—1800, kelkáposzta 1000—4000, fejjessaláta 600—2000, rózsaburgonya kicsinyben 1100—1500, nagyban 100—110.000, fehérburgonya kicsinyben 800—1200, nagyban 60—65.000, paradicsom 6—8000, zöldborsó 6—8000, tök 2000—5000, karfiol 8—20.000, torma 8—30.000, sóska 4—8000, spenót 3—6000, champignonbomba 40—80.000, alma 4—18.000, birsalma 4—12.000, körte 5—26.000, szőlő 5—20.000, dió 6—18.000, gesztenye 7—10.000 korona kilogrammonként.

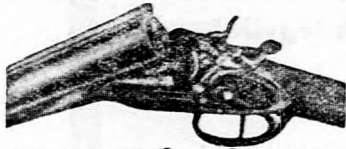
Nyersbőr. A nyersbőrpiacra fizettek lanya irányzat mellett marha-bőrért 17—18.000 koronát, borjúbőrért 27.000 koronát kilogrammonként.

Gyapjú. A gyapjúpiacon belföldön az üzlet csendes mederben mozog az árak változatlanul 30—32 ezer, kivételesen 35 ezer korona között mozognak.

Házipari nyersanyagpiac. Irányárak: Nemesfűz, hántolt 500—550, vegyes 420—480, tisztai fűz, vékony 400—450, közép 340—380, vastag 260—280, fűzbot 190—200, zöld vessző, nemes 90—100, tisztai 70—80 ezer korona métermázsánként.

Idegen pénznemek legmagasabb ára 1925. évi november hó 10-én. 1 angol font 346.500 K. 1 dollár 71.580 K. 1 francia frank 2871 K. 1 szerb dinár 1266 K. 1 román lei 334 K. 1 olasz lira 2847 K. 1 cseh korona 2120 K. 1 osztrák shilling 10.068 K. 1 svájci frank 13.802 K. Zürichben 100 magyar K-ért 0.007270 svájci frankot írtettek. — **Arany- és ezüstpénzek:** 20 koronás arany 293.000 K. ezüst ötkoronás 6600 K, ezüst forintos 17.000 K. ezüst koronás 34.000 K.

Főszerkesztő: Meskó Pál. Felelős szerkesztő: Perlaky György. Főmunkatárs: Buday Barna. Felelős kiadó: Bak Imre

MRAVKÓ JÓZSEF UTÓDA

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-Körút 9.

ELVÁLLAL: mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — ELAD: elsőrendű gyártmányú golyós, sörösés, ismétlő és automata vadászfegyvereket. — Legjobb minőségű mindenféle golyós, sörösés töltények, löszerek.

HÁLÓSZOBA, ebédlő, uriszobakonyha- és szalonbutor legelőcsöbbsan
RUBIN, BUDAPEST, WESSELÉNYI-U. 47.

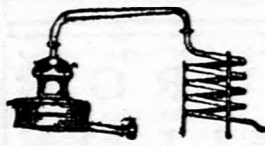
Ékék, ekealkatrészek, boronák, kapálóékék, fűkaszalók,

marokrakó és kéveköltő aratógépek,
lőgeréblyék, kézi-járgányosok,
motoros- és gőzcséplőkészletek,
szecsavágók, répvágók, daráló,
morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerzőm a

„HANGYA” mezőgazdasági géposztályánál
szerezhetők be legjutányosabban.

Dr. Héray Andor

Orsz. Földbirtokrendező Biróság által engedélyezett
ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája.
Budapest, IX., Rákos-utca 11., földszint 1.
Törvényszékiileg bejegyzett cég.

Máthé
András
vörösréz-
áruháza
Ujpest,

Károly-utca 11. szám. — Pálinkafőző üstöket,
finomító készüléket és vörösréz mosóüstöket a leg-
primább kivitelben állandóan raktáron tartok.

HARANGOKAT

tiszta harangérből pontos hangolással leg-
gyorsabban önt és szállít az Orsz. Harang-
szakértői Bizottság felügyelete mellett a
HARANGMŰVEK R-T.
„ECCLESIA” ALAPÍTÁSA

Közp. iroda: Budapest, VI., Tüzér-u. 13-17.

Megbízható jó minőségű
árut a legelőnyösebb árban

vásárolhatnak a tagok a
„HANGYA”
vidéki szövetkezeteiben.

KAPHATÓK: vászon, karton, kanavász,
zephir, szövet, kész férfi- és női-ruha,
kendő, harisnya, cérna, pamut, szabó-
kellékek, valamint mindennemű rövid-
kémű-, konfekció- és díszműárúk.

Szakorvos rendelő vér- és nemibetegek
részére. Ezüst salvaran-oltás
Rendelés egész nap.
VII., Rákóczi-út 22. sz., I. em. 1. (Rókusfal szemben.)

Legjobban az jár, aki a
„VASÁRNAP”-ban hirdet.

**Hofherr-
Schrantz-
Clayton-
Shuttleworth
Budapest,
VI., Vilmos császár-út 57.**

**H-S-C-S
nyersolaj-
traktor**

Mielőtt

TRAKTORT
vásárolna,
nézze meg gépünket és
nem fog mást
venni.

**TRAKTORUNK
CSÉPEL,
SZÁNT,
VONTAT.**

Szövetkezeteink figyelmébe!

Elsőrendű színbőrökből készült férfi-, női- és gyermekcipők,
box- és sevrőbőrökből, továbbá munkásbakancsok a legjobb
minőségben a legjutányosabb napiárakon szerezhetők be a

„HANGYA” ruházati és díszműárusztályánál.